

UJ KELET

MARTONVÉRT NAPILAP

Lemondott a jordániai kormány

Rifai azzal indokolja a lemondást, hogy az országban teljes a nyugalom

Amman (IFP, Reuter). — Számir Rifai, Jordánia miniszterelnöke tegnap benyújtotta lemondását, és a déltől megkezdett rendkívüli elnöki utasítás után az egész kormány követte példáját. Huszsein király elfogadta a lemondást és nemhivatalosan Chaza el Madzsali utasítást minisztertervezlettel, hogy megjelölje a kormány új elnökét. Madzsali már meg is kezdte a tárgyalásokat a kabinet eddigi tagjaival és néhány képviselővel.

Rifai, aki most már ötödik alkalommal lemondott, azzal indokolja lemondását, hogy az országban most teljes csend és nyugalom uralkodik és így a kormányfő leváltása nem fog nehézségeket okozni. Huszsein királyhoz intézett levelében a 60 éves Rifai arra hivatkozik, hogy megrendült egészsége miatt már több ízben kérte felmentését hivatala alól, de mindig engedett a király kívánságának, aki egyben az ország külügyminisztere is volt. Huszsein királlyal együtt Amerikában és Angliában járt, ahol sikeresen tárgyalta a pénzügyi és katonai segély folytatásáról. A kormány szilárd helyzetét jelezte, hogy Huszsein és miniszterelnöke egyidőben hosszabb külföldi útra indulhattak, anélkül, hogy ez bármi zavart idézett volna elő az országban. Rifai kabinetjének helyzetét egyébként megkönnyítette a Nasszer és Kaszem közötti viszály, amely két táborra bontotta a jordániai ellenzékét. Tíz a múltban az

ellenzék egységesen fordult Huszsein ellen, most egymással i lakoznak az oppozíció csoportjai, sőt Nasszer hívei legutóbb megkísérelték a közeledést a királyhoz. Huszsein nyilatkozata, hogy Nasszer jogtalanul tartja magát az arab nacionalizmus vezetőjének s ő nyitotta meg a kaput a kommunisták közkeletű behatolása számára, a közeledési kísérlet visszautasításának tekinthető. Az új miniszterelnökjelölt a jordániai királyi ház régi bizalmasa és valószínűleg keveset fog változtatni Rifai politikáján.

Washington (UPI). — Sir Winston Churchill megérkezett Washingtonba, ahol Eisenhower elnök fogadta a repülőtéren. Az összegyűlt tömeg megtapsolta az agg angol államférfit, ami Washingtonban ritka jelenségnek számít. Sir Winston ez-

Eisenhower elnök fogadta Churchillt a washingtoni repülőtéren

Washington (UPI). — Sir Winston Churchill megérkezett Washingtonba, ahol Eisenhower elnök fogadta a repülőtéren. Az összegyűlt tömeg megtapsolta az agg angol államférfit, ami Washingtonban ritka jelenségnek számít. Sir Winston ez-

úttal a hagyományos szivara nélkül jelent meg. Amikor mikrofonokat tartottak a rendkívül jókedvű, mosolygó öregúr elé, Churchill ezt mondta: „Nem úgy fogok beszélni, mint bizonyos világhíró utasok, akik azt fecsegik, ami éppen eszükbe jut.” — A kijelentést hársány nevetés fogadta, mert mindenki megértette, hogy a volt miniszterelnök Montgomery marsallra céloz. Eisenhower elnök tegnap sajtókonferenciáján azt mondta, hogy Churchill még mindig szellemileg friss és agilis, de rajta is már meglátszanak a kor jelei. — „akárcsak jómagamon”.

Mai számunk

8 oldal

Regényfolytatás
Keresztrejtvény

„Az arabok sohasem fognak békét kötni egy gyenge Izráellel”

Aba Even befejezte bűcsükörútját Amerikában

Washington, (STA). — Az arab világ sohasem fog gyengé és ingátag Izráellel békét kötni — mondta Aba Even nagykövet televíziós nyilatkozatában. — Ezzel szemben az arabok meg fogják találni az utat a kibékülés felé, ha Izráel erős lesz és világossá válik, hogy fennállása vélegleges. A gondolkodó arabok már kezdik felismerni annak szükségét, hogy békés megoldást kell találni az arab-izráeli viszályban.

Új országok gazdasági alátámasztása, hogy függetlenségük tényleges legyen. Izráel valószínűleg csak harmadik év múlva fog eljutni a gazdasági függetlenséghez — mondta Even. A nagykövet befejezte bűcsükörútját az amerikai városokban és most még Washingtonban kell néhány bűcsü-banketten megjelennie.

Legutóbb Rifai miniszterelnök, aki egyben az ország külügyminisztere is volt, Huszsein királlyal együtt Amerikában és Angliában járt, ahol sikeresen tárgyalta a pénzügyi és katonai segély folytatásáról. A kormány szilárd helyzetét jelezte, hogy Huszsein és miniszterelnöke egyidőben hosszabb külföldi útra indulhattak, anélkül, hogy ez bármi zavart idézett volna elő az országban. Rifai kabinetjének helyzetét egyébként megkönnyítette a Nasszer és Kaszem közötti viszály, amely két táborra bontotta a jordániai ellenzékét. Tíz a múltban az

Az egész ország megemlékezett az elpusztult európai zsidóságról

Hat lobogó fátyla a jeruzsálemi Emlékezés-hegyén a hatmillió mártír emlékére

Tegnap este 6 órakor Jichák Ben Cvi államelnök, Dávid Ben Gurion miniszterelnök, Gerson Agron jeruzsálemi polgármester az országos főrabbi és számos más magasrangú személyiség jelenlétében tartották meg a jeruzsálemi Emlékezés-hegyén a Mártírok Napjának központi gyászünnepségét. Az ünnepség színhelyével szembeni dombon a kora estj órákban meggyújtották a 6 millió elpusztult európai zsidó emléket jelképező 6 fátylat.

rázó képekben illusztrálja a koncentrációs táborok és gettók szörnyűségeit. A kiállító művészek legnagyobb része már nincs az élők sorában és rajzaikat hozzátartozóik őrzik meg a jövő számára.

lázadásról és sajnálkozását fejezte ki, hogy a most megjelenő héber enciklopédiából hiányzik Mordechaj Anilevits neve. (Folytatás a 8-ik oldalon)

JAD MORDECHAJ GYÁSZÜNNEPE

A gázai sáv mentén lévő Jád Mordechaj kibucban, amely a varsói gettózadás egyik vezérének, Mordechaj Anilevitsnek a nevét viseli, 3000 főnyi közönség jelenlétében emlékeztek meg a mártírok napjáról. A lengyel kormány üdvözlét Michael Paul, a lengyel követség kultúrattaséja tolmácsolta. — Chájka Grossman asszony a gettózadás egyik parancsnoka megemlékezett a gettó-

Anglia nem ad kölcsönt a Szovjetunióknak

London, (IFP). — Sir David Eccles angol kereskedelmi miniszter tegnap a parlamentben megcáfolta azt a hírt, hogy Anglia 50 és 100 millió fontsterling közötti kölcsönt akar nyújtani a Szovjetunióknak. Ez a hír a közlegő angol-orosz kapcsolatok tárgyalásokkal kapcsolatban merült fel, amelyek május 12-én Moszkvában nyílnak meg.

TIZENKÉT REPULÓGÉPEN JÖN IZRÁELBE AZ AMERIKAI BNÉ BRIT DELEGÁCIÓJA

116 év óta most tartják először a nagygyűlést Amerikán kívül

Tegnap repülőgépen Izráelbe érkezett az amerikai Bné Brit páholyok delegációjának első csoportja a háromévenként tartott nagygyűlésre, amely ezúttal május 25 és 29. között fog Jeruzsálemben lefolyni. Az amerikai küldöttek számára 12 repülőgépet rendeltek és arra számí-

tanak, hogy az Egyesült Államokból és Kanadából 1200 delegátus és vendég érkezik Izráelbe.

A Bné Britnek 400.000 tagja van Amerikában. Egyedül New-Yorkból 29 tag és 100 megfigyelő érkezik Harry Schechtman vezetés alatt.

A kongresszuson ezúttal új elnököt kell választani Philip Klutznik helyébe, aki nem volt hajlandó harmadszor is elvállalni a tisztséget. A két esélyes jelölt Leibl Katz, New Orleansból és Herman Feinberg, Pittsburgból.

A nagygyűlés a jubileumi év zároeseménye lesz és ez lesz az első, amelyet a Bné Brit 116 éves fennállása óta Amerikán kívül rendeznek.

A Binjáné Háumá épületében megtartandó menyitón jelen lesz Jichák Ben Cvi államelnök is. A tárgyalásokon résztvesz Ben Gurion miniszterelnök is, aki beszédet fog tartani a nagygyűlés résztvevői részére a jeruzsálemi elnöki parkban. Az előadó között lesz Náchum Goldmann, a Cionista Világszervezet elnöke, Mose Sárét volt miniszterelnök és számos más közéleti személyiség.

Hétfőn este egyébként egy új Bné Brit páholy alakult Növé Monosonban, amelynek tagjai a luddi repülőter al-kalmazottai. Az új páholy díszelnöke Fred Monoson. Az ünnepélyes megnyitószer tartást Walter Schlitzer, az izráeli Bné Brit páholyok végrehajtóbizottságának elnöge vezette le.

Golda Meír udvariassági látogatást tett a négus feleségénél

Az abesszin császárné megtekintette a Hadassza-klinikát

Golda Meír külügyminiszter tegnap reggel udvariassági látogatást tett a jeruzsálemi Dávid király szállóban, Tanagna Manan abessziniai császárnénál, aki — tinte jelentették — néhány napos magánlátogatásra, illetőleg orvosi kezelésre az országba érkezett. A baráti légkörben lefolyt beszélgetésnél jelent volt a császárné lánya és unokája, továbbá udvarmestere is.

A felséges vendég tegnap kíséretével együtt látogatást tett a Hadassza klinikán Eijn Keremben. A császárné a látogatás befejeztével annak a reményének adott ki-fejezést, hogy az izráeli orvostudomány haladása segíteni fogja a körzet közegészségügyi színvonalának emelését és segítségére lesz az elmaradott államoknak, egészségügyi intézményeik fejlesztésében.

Visszaadják az amerikai segélyt Izráelnek

Dillon helyettes külügyminiszter jelentős gazdasági segélyt is kilátásba helyezett

Washington (UPI). Douglas Dillon helyettes külügyminiszter tegnap kijelentette a szenátus külügyi bizottsága előtt, hogy „Izráel jelentős gazdasági segélyt fog kapni a különleges gazdasági segélyprogram keretében.” A bizottság a segélytével kapcsolatban hallgatta ki Dillon és ekkor Wayne Morse demokrata-párti szenátor, aki előző nyilatkozataiban élesen elítélte az izráeli segély megvonását, ismét felvetette a kérdést Dillon előtt. A helyettes külügyminiszter így válaszolt:

„Az elmúlt tizen, amikor erősen csökkentek a segélyalap rendelkezésre álló összegek, súlyos nyomást alát álltunk. Úgy hittük — s úgy vélem, joggal — hogy az a segély, amelyet Izráel a technikai segélyprogram, valamint a fejlesztési kölcsönök alapján kap, elegendő az ország gazdasági helyzetének megszilárdítására. Ezért az idén nem vettük fel azokat az államoknál a jegyzékbe, amelyek a különleges gazdasági segélyben (közösen készpénz segély) részesültek.”

Izráeli pénzügyi törlése ellen, amely a múlt évben 7,5 millió dollárt tett ki. A tiltakozásnak — Izráel részéről is — nem annyira gazdasági okai voltak, hiszen az összeg nem nagyon jelentékeny, mint az az elkerülhetetlen benyomás, hogy a lépésnek politikai háttér van és az arabok felé irányuló gesztusnak tekinthető. Ezt a magyarázatot az amerikai külügyminisztérium erőlesen cáfolta.

Ma nyílik meg Haifán a klácionista párt kongresszusa

Ma nyílik meg Haifán a klácionista párt országos kongresszusa. A párt vezetői ebből az alkalomból sajtófogadást tartottak Tel-Avivban, ahol többek között elmondották, hogy a konferencia napirendjén a párt által kidolgozott municipális törvényjavaslat is fog szerepelni és amennyiben a kongresszus jóváhagyja, benyújtják a Kneszethez.

S. Ehrlich, a párt municipális osztályának elnöke elmondta, hogy a javaslat az ellenkezője a Bar Jehuda belügyminiszter által javasolt municipális törvénynek, mely az előadó szerint „megakarja fosztani minden ha-

táskörűktől a municipális hatóságokat.” A klácionisták többek között azt követelik, hogy a municipális hatóságoknak előírt állami szubvenciókat a lakosok számának megfelelően, ne pedig a „belügyminiszter kénye-kedve szerint” osszák ki, továbbá, hogy a jövedelmi adó egy részét bocsássák a helyi hatóságok rendelkezésére és szüntessék be a bérbeadott házakra kivetett forgalmi adót

● A török Agridir városában kiütött hatalmas tűz vész, amelyet az erős szél miatt eddig nem tudtak eloltani, eddig 250 házat pusztított el

Megtört szívvel tudatjuk, hogy a legjobb férj, apa és rokon

Hofstädter Hugó

KIRJÁT-JÁM (KASSA)

hirtelen elhunyt.

Temetése ma, szerdán déli 12 órakor indul a haifai Rámbám-kórház halottasházából. Külön autóbussz Kirját-Jám Gimelből (Moáca) fél 12 órakor.

A gyászoló család

Válogató verseny Görögország ellen

Szombaton rendezte az atlétikai szövetség harmadik — és egyben utolsó — válogató versenyét a Görögország ellen készülő atlétikai csapat végleges kijelölésére. Az eddig megrendezett hasonló célú versenyen már nagyjából kialakult az a keret, amelyből a csapat tagjait ki fogják jelölni, ennek ellenére sem fölösleges ez a tervezett erőpróba. Atlétáinknak csak igen ritkán jutott alkalomuk komoly versenyre egymás között is, mert az Izraelben olyan áldatlan következményeket előidéző szétválasztás a vezető sportközponthoz, ezt a lehetőséget is megvonja a versenyzőktől. A legutóbbi válogató versenyek olyan rejtett erők jutottak felszínre, amelyekről eddig csak igen kevés tudomása volt az atlétikát irányító szerveknek is. Különösen a női versenyzőkkel kapcsolatban az egészséges versenyzési folyamatnak a jótékony hatása és már több országos rekord, valamint a fennálló rekordokat erősen veszélyeztető eredmény bizonyítja, hogy nem az elkülvülés vezet felélel a teljesítmények útján, hanem a legjobbak egymás elleni gyakori és sportszerű küzdelme.

Ha az esélyeket mérlegeljük a görögök elleni válogatót viadalban, nem sok reményünk van számolhatunk be. Alig akad olyan versenyszám, amelyben a hatalmasan fejlődő görög atlétika legjobbjai ellen a győzelem esélyével állhatunk ki. Ez egyébként inkább a férfiakra vonatkozó megállapítás, mert női versenyzőink legújabb eredményei inkább biztatók. Akár verséssel kerülnek ki atlétáink a küzdelemből, akár pedig sikerül helytállniuk, mindenképpen örömmel kell üdvözölnünk ezt az első nemzetek közötti válogatót viadalt. Ennek a serkentő hatása bizonyára mutatóközi fog atlétáink jövőbeli fejlődésében és teljesítményeik javulásában. A nemzetközi érintkezés feltételül fontos tényező a sport előbbrevitelében.

A Spartak Szófia nyerte meg a Martini-kupát

A Makkábi Jeruzsálem utolsó helyen végzett Franciaországban túrazó Makkábi Jeruzsálem kosárlabda csapata részt vett a Martini-kupáért megrendezett versenyen és a hat csapat között az utolsó helyen végzett. Harmadik mérkőzését a Racing Paris ellen játszotta az izraeli együttes, amelyben több francia válogatott játékos is szerepelt. Ezt a mérkőzést a francia csapat 69:49 arányban nyerte meg, miután már a félidőben 38:22 pontarányban vezetett. A verseny győztese a bolgár bajnokságot, a Spartak Szófia, lett, amely döntően 70:65 arányban győzte le az „Alsace Bagnole” együttest.

A KÜLFÖLD SPORTJA

A már hetek óta esedékes világ-rekordjavítás a súlylökésben most végre hiteles keretek között sikerült a 19 éves amerikai óriásnak, Dallas Longnak. A Kaliforniaiában megrendezett atlétikai versenyen az új világrekorddal győztes Long 19:41 métert lökött a súlygyóval és ezzel 12 centiméterrel túldobta O'Brien fennálló világ-rekordját.

A hivatásos teniszjátékosok világ bajnokságát ezúttal már hetedszer egymásután Pancho Gonzales nyerte meg. A verseny favoritja a nagy formában lévő Lew Hoad volt, aki Gonzales ellen vívott legutóbbi hús mérkőzése közül tizenhármát nyert meg és csak kétszer kapott ki. A világ bajnok döntően azonban a nagy ru'innal rendelkezéses és tökéletes technikájú Gonzales sikeresen voltultatta fel teljes fegyvertárát és 6:4, 6:3, 7:5 arányban legyőzte Hoadot.

Közös választási listáról tárgyalnak az ellenzéki pártok

A Chérut, a klácionisták és a nemzeti vallásos párt közös frontja

Tapogatózó tárgyalások folynak arról, hogy néhány ellenzéki párt közös listával induljon a községi és Kneszetválasztásokon. A megbeszéléseket a közlegő hisztad-ruti választásokra való tekintettel most felfüggesztették, de azután az érdekelt pártok újra felveszik a kapcsolatot.

Arról van szó, hogy a Chérut, a klácionisták és a nemzeti vallásos párt induljon közös listával. Ennek a három pártnak, most negyven mandátuma van a Kneszetben, ami a helyek egyharmada és választási siker esetén megközelíthetik, talán el is érhetik a jelenlegi koalícióban tömörülő három munkáspárt mandátumszámát. A kezdeményező lépést a klácionisták tették. Joseph Szerlin, volt egészségügyi miniszter tette meg a javaslatot a másik két párt elnökségének. Szerlin nemrég tárgyalt ebben a kérdésben Menáchem Begin képviselővel, a Chérut vezérével és Mose Cháim Shapira, volt vallásügyi miniszterrel. Szerlin elmagyarázta, hogy technikai természetű választási blokkra gondol, ami első alkalommal teremthet meg alternatív kormányzat lehetőségét.

Amerikai tőkések megvették a Nordau-Plazza szállodát

A Tel Aviv északi részén lévő Nordau Plazza szállodát, amelynek építését évekkel ezelőtt félbeszakították, amerikai tőkések vásárolták meg, akik öt millió fontot fektetnek bele és még ebben az évben üzembe helyezik. M. De-Salit a turisztikai társaság igazgatója, aki Bét Seárim romjaihoz kalauzolta a lapok szerkesztőit, ezzel kapcsolatban elmondotta, hogy a nagyméretűben fellendült turisztika miatt most már hiány van szállodákban és a Nordau Plazza felépítése könnyíteni fog a zsúfoltságon, amely a turisztikus szezonban érezhető.

25 évre ítélték Romániában egy jerédot, mert Izraélt és Ben Guriont éltette

Kommunista fiának rábeszélésére hagyta el az országot

A Jediot Achronot tegnap arról számolt be, hogy egy nemrég Romániába jerédázott olé itteni családja megdöböntő levelet kapott: a jerédot, aki már betöltötte a hatvanadik évét, 25 évi fegyházra ítélték, mert egy társaságban Izraélt és Ben Guriont éltette. J. M. aki egy délvideki mábárában élt és mint egy állami hivatalos éjjeli őre kereste meg a kenyerét, feleségének és Romániában élő két kommunista fiának rábeszélésére visszautazott régi hazájába. A fiai szépen fogadták és trafikengedélyt szereztek számára. Mindamellett az idős házaspár nem érezte jól magát és nagyon megbánta, hogy elhagyta Izraélt.

Országos építkezési tanácsot létesít a kormány

Az országos termelés racionalizáló intézet szimpoziumot tartott „Kinek a feladata az építkezés racionalizálása?” címmel. Dávid Tene, a munkaügyi miniszter a közeljövőben építkezési tanácsot állít fel, amely központilag fog foglalkozni az építkezések problémáival, akár a kormány, akár pedig magánvállalkozók bonyolítják le az építkezéseket. Tene a továbbiakban elmondta, hogy a kormány ebben az évben 350 millió fontot fektet különböző építkezésekbe. Ez az összeg 34 százalékat teszi ki az építkezési összbefektetéseknek. A jelzett összegből a kormány 190 millió fontot fordít szikunépítésekre. Az állami szervek mindent megtesznek a harmadik millió befogadására — hangsúlyozta Tene — és ebből a célból 350 ezer lakégségséget készítenek építeni.

Tene előadását élénk vita követte, amelynek során D. Levit, a Technikum küldötte, azt kifogásolta, hogy egyes építkezési vállalkozók nem hajlandók magukévá tenni a Technikum által kidolgozott módszert olyan építési blokkok felhasználására, amelyek 30—40 százalékkal olcsóbbá tennék az építkezést.

A Strammer-szintársulat búcsúestje

A telavivi HOH, az országos központtal karöltve, búcsúestet rendez az izraeli vendégjátékát befejező Strammer jiddis szintársulatnak

ma, szerdán este
1/9 órai kezdettel

a Social Center nagytermében. Hajarkon 61.

Egész estét betöltő műsor!

A Strammer szintársulat gazdag repertoárjának színe-java.

Jegyek elővételben az Uj Kelet kiadóhivatalában és a HOH irodájában (T. A., Hájarkon 61.)

HIREK

— Dr. Sinár visszautazott Kölnbe. Dr. Eliezer P. Sinár nagykövét, Izrael kölni ki-rendeltségének vezetője tegnap Zürichben keresztül visszatért állomáshelyére. — Dr. Sinár itt léte alatt tárgyalásokat folytatott a külügyminisztériumban.

* Jöjjön mindjárt Tel-Aviv legjobb könyvtárába! Pazar válogatás! - Friss könyvek! „Hadasch”. Hajarkon ötvenkilenc.

— Életveszélyesen megfenyegette az anyját, mert nem adott neki pénzt. — A rendőrség tegnap őrizetbe vett egy 30 éves telavivi férfit, aki életveszélyesen megfenyegette edesanyját, mert nem akart neki pénzt adni. A helyszínrre kiérkezett rendőrség letartóztatta a férfit.

* FISCH étterem, kóser, Tel-Aviv, Allenby 78. I. em. Elsőrendű magyar konyha, Polgári árak.

„Egy szakasz „tehilim”

Max Cohen amerikai borkirály, az ismert „Mogén Dovid bor” gyártója tegnap hazarepült. A gép felszállása előtt Cohen arra kérte a társaságában lévő Jisraél Friedmann, a Nemzeti Vallásos Párt titkárát, hogy a gép felszállása pillanatában mondjon érte egy szakasz „tehilim” és imával kísérje a repülőgépet, amíg az eltűnik a láthatáron. A repülőter közönsége megilletődéssel látta, hogy a repülő indulása után Friedmann pontosan eleget tesz Cohen kívánságának.

— Sztrájkra készülnek az ügyészek. A telavivi kerületi ügyészek, akik már hosszabb ideje folytatnak tárgyalásokat a fizetésjavítás követeléseikről, tegnap nagygyűlést tartottak. Az egyhangúlag meghozott határozat értelmében, amennyiben követeléseiket május 15-ig nem teljesítik, sztrájkot kezdenek.

A házőrző kutya miatt bennégett a lakásban

Donald Williams indiai polisi gazdának vesztésre vált házőrző kutyájának odaadó hűsége. Két fiatalember Robert Brown és Carson Blue tegnap megjelent a rendőrségen, ahol elmondta, hogy Williams házában tűz ütött ki és a gazda bennégett az égő házban. A két fiatalember megkísérelte, hogy kimentse, de a házőrző kutya megakadályozta őket abban, hogy behatoljanak az égő házba. Mire a rendőrök és a tűzoltók kiérkeztek, Williams halálát lelta a lángoló épületben, amelyet kutyája rendületlenül őrzött.

Dánia is kap távtrakétákat

Washington, (UPI). — Az amerikai hadügyminisztérium közölte, hogy egy dán zászlóaljtal rövidesen Nike-típusú repülő elhárító távirányított rakétákkal szerelnek fel. Jakobsen tábornok, Dánia vezérkari főnöke ma egy texasi katonai bázison ünnepélyes szertartás keretében veszi át a felszerelést. Idővel további nyolc dán zászlóaljtal szerelnek fel ilyen távlövédékekkel.

A múlt héten a norvég hadsereg kapott hasonló felszerelést, míg olasz, török, francia, belga és más csapatok most kapnak kiképzést Amerikában ezeknek a rakétáknak a kezelésében. A felszerelést az Atlanti-szövetség repülőgépelhárító hálózatainak keretében illesztik be.

— Két turista összeverekedett a Dán-szállodában. Hét-főn este „nemzetközi konfliktus” színhelye volt a telavivi Dán-szálló, ahol egy lány táncrakérése nyomában összeverekedett egy amerikai és egy németországi turista. Mindketten megsebesültek. Az amerikaiit — Mágén Dávid Adore elsősegély állomásán kezelésben részesítették, majd hazaengedték.

VILLANY-NEFTBOILEREK, szerelések, javítások garanciával. Gyenes, Tel-Aviv, Sheinkin-u. 61. telefon 67080.

Dacron terylen nadrág

22.— 18.—
Női nadrág, könnyű, praktikus, nyári 10.500
Nyári zsakett 17.500 13.500
Dacron öltöny
mérték után, 1a munka
PRESSLER,
Tel-Aviv, Ben-Jehuda 20.

Budapesti gimnazisták és volt tanáraik fogják megtölteni május 11-én, hétfőn este a HOH diszertmet Tel-Avivban, a Hájarkon-u. 61. szám alatt. A szervező bizottsághoz eddig bejutott jelentések arra mutatnak, hogy a Pesti zsidó fit- és léánygimnázium, valamint az ipari középiskolák volt növendékei Izraelben is megőrzik érdeklődésüket a pártatlan névű, emelkedett szellemű nevelő intézet irányában. A HOH diszertmet már a kora délutáni órákban nyitva lesz a találkozó résztvevők fogadására. — A fogasztásra szolgáló tea vagy kávé, sütemény, vagy szendvics ára a hozzájárulásnak szánt személyenként 1.500 font összegben bennfoglalt.

Szög álef álef esztergályost keresek állandó munkára. Stephan Auslander, Tel-Aviv, rehov Hámászer 8.

HÁZVEZETŐNÖT bentlakással azonnala felvesz: Kertész, Tel-Aviv, Sderot Nordau 77. I. em. FODRASZNÖT keres Leon szalon, Tel-Aviv, Allenby 15.

101/42 munkásszabadság Aszódra bevonult. Esztergombáiban, Galicában és Kárpáthalján, Satoralja-uhelyig 1942 decembertől 1944 december 3-ig velem volt bajtársaim keretek igazolásra. Eisner Menáchem (Mendel), Bnc-Brák, Gordon-utca 15.

Az UJKELET et

Rechovaton házhoz szállítva kapja, ha azt megrendeli:

ERÉNYI magyar kölesönkönyvtár, Rechovot, Achád Háám 4

— Június végére tüztek ki a Surát Hámitnádvim vezetőinek fellebbezési tárgyalását. A felsőbb bíróság június 28-án és 29-én fogja tárgyalni a Surát Hámitnádvim három tagjának, dr. A. Appelbaumnak, A. Háacsinak és Ch. Rappaportnak fellebbezési ügyét. Mint emlékeztetés, a három fellebbezőt annak idején az Ámosz Ben Gurion helyettes elsőfőparancsnok által indított rágalmazási perben bűnösnek mondták és 5300 font jóvátételre és 2000 font perköltés megtérítésére ítélték. A fellebbezést Támir ügyvéd útján nyújtották be, Ámosz Ben Guriont pedig Kászpi ügyvéd képviseli.

Önálló gyakorlott szakács(nő)t

keresünk Tivonba, kb. 50 személyes konyha vezetésére. „Penzió” jellegre a kiadóba

SINGER 95-ös varrógép Hoover-motorral, prima állapotban, eladó. László, Jád Eljáhu, rehov Emek Ajalon 17.

— Óriási petróleumtanker az akabai öbölben. Kedden egy 20.000 tonnás tartályhajó futott be az akabai kikötőbe, amely azonnali megkezdte rakományának tárolását a part mentén épített 12 új olajtartályba. A jordániaiak közvetlenül az angolok kivonulása után kezdték meg a száundiai határ szomszédságában a tartályok építését, ami rendkívül idő- és pénz-megtakarítást jelent az olajszállítványok kirakodásánál. A 20.000 tonna befogadóképességű tartályokat az tetteszükségessé, hogy az angolok kivonulása nyomában a jordániaiak üzemanyag nélkül maradtak és a kőolajat légiúton kellett szállítaniok.

BUDAPESTI GYÜJTŐ
keres cserétársat gyufaciklerek és bélyegre.
REVESZ ANDRÁS,
Budapest, VI 4,
Pannonia u. 13.

Hirtelen halál egy UNO-ülésen

New-York (STA). Az UNO főtitkárságának üléstermében tegnap hirtelen halálet szakított meg a szociális bizottság ülésének megnyitását. Sir Oswald Colman Allen, Anglia fődélegátusa a bizottságban, tízperces megnyitói beszédének befejeztével hirtelen szívéhez kapott és hirtelen rogyott össze. A 72 éves diplomatát szívészékhűdés ölte meg.

Nyolc évet kapott rablótámadásért

A telavivi alvilág egyik ismert alakja, a 36 éves Albert Szimántov állott tegnap rablás vádjával a törvényesség előtt. Szimántov, aki 22 éves rovtomulttal rendelkezik, a múlt év január 9-én hajnali 3 órakor megjelent a telavivi Járkon szállóban, késsel támadt az éjjeli szolgálatot teljesítő Szmicha Rauchmann hivatalnokra s felszólította, hogy adja át neki pénztárcáját. Szimántov 50 fontot rabolt el a rémült hivatalnoktól, aki a támadó távozása után értesítette a rendőrséget. A nyomozók néhány nap múlva elfogták Szimántovot.

A vádlott beismerte, hogy „néhány betörést követett el a Járkon szálló környékén”, de tagadta, hogy ő volt a támadó. A törvényszék nem adott hitelt a védekezésnek és 8 évi fegyházbüntetésre ítélt Szimántovot.

KÉTSZOBÁS-HALLOS síkialakú alkalmi áron eladó. László, Jád Eljáhu, rehov Emek Ajalon 17.

HABIMA H

Tel-Aviv, máj. 6., szerda
Nézz vissza diühösen
Haifa, máj. 6., szerda.
„Armon” 6 és 9-ker
TUVIA A TEJESEMBER

IZRAÉLI OPERA

Szerda, máj. 6., este 8.30-ker
LA TRAVIATA
Marylin Tyler, az amsterdami opera énekesnőjének vendégfellépésével.
Vezényel:
Földvári (Paldi) Ernő

Jiddis Komédia Színház

Petach-Tikva, máj. 6. szerda
Héchéál, 8.30
OJ IZ DOSZ Á VELT
H. Jablikov amerikai szíttárral

DZIGAN és SCHUMACHER

Tel-Aviv, máj. 6., szerda
Ohel Sém, 8.30
Feter me ken ájh

OLYMPIA

PARISI MUSIC-HALL
5-ik műsora.
Rechovot, máj. 6., szerda
Bét Háám, 8.30
Néger daleyüttes és a földkeresség legszórakoztatóbb zenekara

A TEL-AVIVI MOZIK HETI MŰSORA:

BEKADAKOR KENEFTE:
3.30, 7.15 és 9.15
ALLENBY: The Colditz story
ARMON DAVID: Mildred Pierce
CAFOR: Clochemerle
CHEN: I was Monty's double
GAT: A per embere
EDEN: Szeretlek
ESZTER: Gigi
HOD: A törvény
MAXIM: Stage struck
MIGDALOR: Donatella
MUGRABI: Tank force
OPHIR: Fekete orbíche
ORION: Separate tables
PEER: Terror Rómában
SDEROT: Píknik
TAMAR: Azonnali akció
TEL-AVIV: The sound and the fury
TCHOLET: Christine
YARON: Búszke lázadás
ZAMIR: A két hold asztró

— a

Egy egészközt át a törökországtól külön a kizáró elő és vérei köré Ezek a kizáró és aggály a Moszkva új kurd né amelynek unióból vil L Baraza megfigyelő aggódva v keleti fejle dik, vajon helyes irán

Már em rovatban hogy az o társaság nyuló mo ennek a vetődött n amelynek elszórtan é ban, Török gában a Amióta be nagy port litmányok' elmenekült riált iráki több kézzel téka mut hogy a S terve több resztelésnél kurdok, ak bizonyára a veltek" a valamint i peredett és végzett fia elcsoportját az új „pro lizmuskak” függetlenség persze ma ják meg „függetlenség egy autonó saság ügy gával.

A kurdok szórátásban kintik, de a zelebbi tan mutatja, h tikaí hatá több részre egységes te a kurdok nek. A kur Szovjetunió Örményorsz tulajdonkép török Tauru ktre húzó perzsiai Az len pedig ba. Kisebb élnék még valamint ké perzsa tarto dok száma millióra be közel egy

A nagy kurd törzse él egy bizonyos lidaritás, megmutatnak területeken ban robban rázani kik köztársaság csupán né tott, a láza Bázaráni h Szovjetunió a kurd ké képe még r

Az állított a jelek szer perzsiai k akarja kiro nek nyomá Szovjetunió dődő és Pe Irákba bele társaság. E a Szovjetun vezetési ala zott — egye tozatva a színüleg az hogy a törö rial kurdok nak a lázad szen új pol gial lehető meg Moszkv a Szovjetu offenzívája szomszédja, Perzsia ellen az országok

Az események margójára

KURDISZTÁN — a közelkeleti szovjet hidfő

Egy egész kurd törzs szökött át a minap Irákból Törökországba, hogy elmeneküljön a kommunista retortók elől és törökországi testvérei körében telepedjen le. Ezek a kurdok nacionalisták és aggodalommal figyelik a Moszkvából irányított új kurd nemzeti mozgalmat, amelynek élén a Szovjetunióból visszatért Musztafa L. Barazani áll. Nyugati megfigyelők, akik szintén aggódva vizsgálják a közelkeleti fejleményeket azt kérdik, vajon ez a kurd törzs helyes irányban menekült-e?

Már említettük ebben a rovatban azokat a híreket, hogy az oroszok kurd köztársaság létrehozására irányuló mozgalmat szítanak ennek a Kaukázusból idevetődött népek a körében, amelynek többmillió tagja elszórtan él Irákból, Perzsiában, Törökországban és magában a Szovjetunióban. Amióta befutottak Irákba a nagy port felvert „kurd szálitmányok” — az 1947-ben elmenekült és most repatriált iraki kurdok — egyre több kézzel fogható bizonyíték mutatkozik annak, hogy a Szovjetunió kurd terve több az egyszerű híresztelésnél. A repatriált kurdok, akiket 12 év alatt bizonyára alaposan „megneveltek” a Szovjetunióban, valamint időközben felcseperedett és szovjet iskolákat végzett fiaik kétségtelenül elcsoportját fogják képezni az új „progresszív nacionalizmusként”, amely a kurdok függetlenségét hirdeti. Azt persze ma még nem mondják meg nyíltan, hogy a „függetlenség” egyértelműen egy autonóm szovjet köztársaság ügynevezett önállóságával.

A kurdokat általában szét-szórásban élő népek tekintik, de lakhelyeiknek közelebbi tanulmányozása azt mutatja, hogy csupán politikai határok szabdalják több részre azt a jóformán egységes területet, amelyen a kurdok többséget képeznek. A kurdok egyrésze a Szovjetunió déli csücsében, Örményországban él, de a tulajdonképpeni Kurdisztán a török Taurusz-hegységtől keletre húzódva belenyúlik a perzsiái Azerbejdzsánba, délen pedig Szíriába és Irákba. Kiseb kurd töredékek élnek még Afganisztánban, valamint két szomszédos délpersza tartományban. A kurdok számát kerekén három millióra becsülik és ezekből közel egymillió él Irákból.

A nagyrészt mohamedán kurd törzsek keretében még él egy bizonyos nemzeti szolidaritás, amely időnként megmutatkozik a zárt kurd területeken és 1947-ben Irákból robbant ki, ahol El Bárazani kikiáltotta a kurd köztársaságot. Az önállóság csupán néhány napig tartott, a lázadást leverték és Bárazani híveivel együtt a Szovjetunióba menekült, de a kurd köztársaság álomképe még minidig él.

Az állítólagos szovjet terv a jelek szerint az iraki és a perzsiái kurdok lázadását akarja kioldani, amelynek nyomán megalkadna a Szovjetunió déli részén kezdődő és Perzsián keresztül Irákba belenyúló kurd köztársaság. Ez hidat képezne a Szovjetunió és a moszkvai vezetés alatt álló Irák között — egycsapásra megváltoztatva a helyzetet. Valószínűleg azzal számítanak, hogy a törökországi és szíriai kurdok is csatlakoznának a lázadáshoz, ami egészen új politikai és stratégiai lehetőségeket nyitna meg Moszkva számára.

A Szovjetunió diplomáciai offenzívája főleg két déli szomszédja, Törökország és Perzsiára irányul. Ezek az országok Amerikával kö-

Irta: Arad Gideon

tött katonai szerződéseik — és rakétabázisok felállítására — révén a Nyugat előretolt bázisát képezik a Szovjetunió határán, ugyanakkor pedig elzárják az oroszok útját a Közelkelet és a Földközi-tenger felé. A perzsiái kurd terület kihatása nemcsak őket verne a török és perzsa szövetségesek közé, rendkívül gyengítve stratégiai pozíciójukat, hanem szárazföldi összeköttetés létrehozása útján lehetővé tenné, hogy Irák teljes mértékben a Szovjetunió csatlósává váljon. Eddig Moszkva tartózkodott attól, hogy a befolyása alá kerülő közelkeleti arab országokat rendes csatlósókká tegye, mint a kelet-európai országokat, aminek oka főleg abban a szovjet felfogásban keresendő, hogy az orosz blokknak „zárt területet” kell képeznie. Ez a gátlás megszűnne a kurd „hid” létesítésével. Ugyanakkor megnyitná az út Szíria visszahódítására, amelyről Moszkva még nem mondott le. Ez egyúttal végtelme Abdul Nasszer Egyesült Arab Köztársaságának és pánarab terveinek — amelyekre Moszkvának már nem lenne szüksége ha a Szovjetunió területe az Eufra-teszig nyúlna.

Természetesen a nyugati hatalmak is felismerik a kurd tervek veszélyét és egyes körök attól tartanak, hogy a terv végrehajtása kihozná a világháborút, mert a Nyugat kénytelen lenne ezt a szovjet terjeszkedést akár fegyverrel is megakadályozni. Ez a felismerés az egyik oka annak, hogy úgy Anglia, mint Amerika mindent meg fog tenni, nehogy Kaszsem tábornok teljesen a Szovjetunió befolyása alá kerüljön és elég ereje legyen az esetleges kurd lázadás leverésére. Maga Kaszsem nagy erőfeszítéseket tesz, hogy fenntartsa a barátságot a kurdokkal és elejét vegye nacionalista elégedetlenség keletkezésének. Másrészt a Nyugat azzal is igyekszik könnyíteni Kaszsem pozícióján, hogy erősen lefektette az Abdul Nasszerrel való újabb barátkozást és minden Kairóban tett lépésnél megfontolja annak bagdadi kihatásait.

ATOMFEGYVEREK A GENFI KONFERENCIA HÁTTÉRÉBEN

A hétfőn összeülő genfi külügyminiszteri konferencia napirendjén az európai biztonság kérdése is szerepel. Ha a külügyminiszterek Berin és Németország problémájának megtárgyalásával kapcsolatban egyáltalában eljutnak idáig, a közép-európai demilitarizált, vagy ellenőrzött fegyverzetű zóna terveznek különböző változatai kerülnek a tárgyalászatra. Az oroszok a módosított Rapacki tervvel érkeznek Genfba, amely az atomfegyvereket akarja kiltítani Európa egy részéből, a Nyugatot pedig a nagy változásokon keresztül Macmillan tervvel fog előhozakodni. Ennek az a lényege, hogy egy Berlin körül vont 200 kilométer sugarú körből vonják ki a csapatokat, míg további 200 kilométer körzetben korlátozzák a haderőket.

Mind a két fél úgy dolgozta ki terveit, hogy abból önmagának ne származzék stratégiai hátránya, hanem az ellenfélnek kelljen hadi-erő pozíciókat feladni. Ezért kevés kilitás van elfogadható. A semlegesített zónák, amelyek talán hasznosak lehetnek helyi konfliktusok kiküszöbölésénél, egyébként sem játszhatnak

döntő szerepet az atomfegyverekkel és távraakétákkal rendelkező nagyhatalmaknál. A 200 vagy 400 kilométeres zónák csupán a kistávú, úgynevezett gyalogsági rakéták veszélyét szüntetik meg, de semmi kihatással sincsenek a nagytávú atombombavetőkire, vagy a középtávú rakétákra, amelyek 2—3000 kilométeres távolságba viszik az atomrobbanófejet.

A Szovjetunió Genfben is bizonyára arra fog hivatkozni, hogy az elmúlt évben 300 ezer fővel csökkentette hadseregének állományát, mint ahogy az előző évek-

NEPAL A SORON

Irta: J. Alexander

NEPAL A KELET ÉS A NYUGAT KÖZÖTT

Peking és szellemek figyelték a Nepálban először megtartott választásokat, amelynek során a szavazók 90 százaléka analfabétának bizonyult. A választások előtt újból engedélyezték a nepáli kommunista párt szoros együttműködését a tibeti kommunista párttal. A tibeti lázadás természetesen csökkentette a nepáli kommunizmus esélyeit. Tíz párt 107 képviselőt választott. A kommunista Moszkvából 40 millió rubelt kaptak propagandisztikus célokra, de a propaganda mégsem hozta meg a kívánt eredményt. Az elsősorban megtartott nepáli választások — amelyek a rossz közlekedési viszonyokra való tekintettel 45 napig tartottak — a pro-amerikai Kongresszus Párt döntő győzelmével végződtek.

A kis Nepál két hatalmas szomszédja, India és Kína már régóta igyekeztek befolyásolni a nepáli politikát. India, mely végeredményben bizalmatlan Kínával szemben kezdetben arra törekedett, hogy Nepálban a kínai előretöréssel szemben bátyját építsen. Másfelől Kína nagy erőfeszítéseket tett, hogy Nepálban a nyugatiakat, különösen az Egyesült Államokat befolyásban megelőzze és pozícióját Tibetben megerősítse.

A Nyugat Nepál függetlenségében látja az egyetlen lehetőséget arra, hogy ebben a régióban történelemből a valóságnak megfelelő információkat kaphasson. A Tibetből Nepálban keresztül Kínába tartó karaván összehozta a vörös kínaiak ezideig alig zavarták. A nagy amerikai kölcsönök és

gi hadosztálynak, amiből könnyű kiszámítani, hogy igen sok katona válik feleslegessé. A jövő hadserege nagyrészt magasképzettségű szakemberekből fog állani, míg a tartalékosok zöme csupán segédlegénység szerepét játssza.

A genfi népszövetségi palota egyik termében hónapok óta tárgyalnak a nagyhatalmak atomszakértői. Itt folyik az — eddig eredménytelen — alkudozás a dolgok lényegéről: az atomrobbantások betiltásáról, amelyet majd az atomfegyverek tilalma követne. A két konferencia között olyan szoros az összefüggés, hogy egyiknek sem lehet sikere, ha a másikon a makacs magatartás akadályozza a megengedést. A külügyminiszteri konferencia egyetlen kedvező előjele, hogy az oroszok legutóbb némi engedékenységet mutattak az atomkonferencián.

Havas László utiigyezteli:

Csavargók alkonya

Párizs, április

Az ötödik köztársaság, miután — utat izent a pro-titucionálnak, egy másik jelentős nemzeti intézménnyel készül felvenni a harcot. A francia parlament előtt Fréderic-Dupont jobboldali képviselő javaslatát teszi ki. A párizsi csavargókkal, a hírhedt clochardokkal foglalkozik. Megállapítja, hogy ezek az emberek, akik a hidak alatt, az utcán, vagy a metróról lejárattal alszanak, szegycsajtot jelentenek a fővárosnak. Felszámolásukat javasolja és elhelyezésüket a polgári életben.

Ellenfelei azzal érvelnek, hogy a csavargók hozzátartoznak Párizs pitoreszk városképéhez. Megemlítik azt is, hogy átlag százévenként egyszer meghírdetik ellenük a harcot, de az még eddig sosem járt sikerrel és a clochardok túlélték valamennyi remérett, mely megakarta semmisíteni őket.

Elméletileg meg lehet birtetni őket csavargók miatt, ha nincs bejelentett lakásuk, nem tudnak foglalkozást igazolni az elmúlt hónapokra és nem tudnak legalább ötszáz frankot (egy dollár) felmutatni. A gyakorlatban a rendőrök általában csak az 500 frank felmutatásához ragaszkodnak, így ez a bankjegy valamilyen igazolványfelőlvévé válik számukra.

Számtalan könyvet írtak a párizsi csavargók életéről. Mindig akadnak ál-clochardok, irók, vagy újságírók, akik hónapokig, esetleg évekig élnek közöttük, hogy életüket tanulmányozzák. — Jean-Paul Clébert, egy párizsi mérnök fia öt évig élt clochardeként, hogy azután a legsikeresebb könyvet írja róluk. Szerinte a felelőségtől való félelemből lesz valaki clochard, vagy mert betegesen mániákusa a szabadságnak. Amennyiben egy általán dolgoznak néha (ara táskor levonulnak vidékre), ezt inkább a városbor, mint az étel miatt teszik.

A francia rádió is foglalkozott a kérdéssel. Stúdiójában rádióvitát rendezett a törvényjavaslatot benyújtó képviselő és hat meghívott csavargó között. A „kilencfűhű”, Lucien, Coco és a „Szputnyik” néven ismert csavargók élesen támadták a képviselőt. Egyikük még szakállát is leborotváltatta és tiszta inget vett fel az ünnepélyes alkalomra. — „Napi 1000 frankot keresek hulladékgyűjtéssel. Csak nem gondolják, hogy ebből 750-et hajlandó vagyok egy szállodasobáért kijelentni? Ezekinél; nem jelentünk semmilyen terhet az államnak és nem kérünk semmit tőle. Mit akarnak tőlük? Hagyjanak bennünket békében. A választásoknál hatalmi fogjuk szavunkat. Harmincezer vagyunk!” — szól az egyik. Az idvhadereg képviselője közbeszólt, hogy a hivatalos kimutatások alapján, számuk nem haladja meg a húszezret.

— Azt mi jobban tudjuk, hányan vagyunk. A rendőrség mostanáig megkísérelt néha, hogy felépjen ellenük. Legutóbb ös százszázötök egy csoport, beültették őket egy reanórsgó autóbá és levették őket 80 kilométernyire Párizstól egy faluba. Itt kitétték őket az utcára.

Az ilymódon kitelepített clochardok taxiba ültek, behajtottak Párizsba, a taxikkal megálltak a rendőrség előtt és beküldték a soffőröket, hogy hajtsák be a utelájait a rendőrségnek. — Mi nem kérünk benneteket, hogy vigyetek bennünket vidékre.

Azt hiszem, tényleg jobban teszik, ha nem hűznak újat vehük.

Nagy emberek mosolya

Somerset Maugham, a híres angol író, most töltötte be 85-ik születésnapját. Az angol író friss és egészséges naponta kivétel nélkül 5—6 kilométeres sétát tesz. A humora is egészen fiatalos, amit ez a megjegyzése is igazol: — Születésnapomra ethalmoztak virággal és a lakásom úgy nézett ki, mint egy temető. Pedig hát ez még egy kicsit korai...

Honoré de Balzac (1799—1850) a híres regényíró anynyira el volt adósodva, hogy abban az időben is, amikor már anyagilag kissé jobban ment a dolga és barátait ebédekre, vacsorákra látta vendégül, csak a jelmondatok bemonadása esetén juthattak hozzá. Így a portásnak ezt kellett a fülebe sügni: „Itt a szilvaérés!” Azután a látogató elé siető házi szolgálónak ezt kellett mondani: „Csipkét hozok Brüsszelből!” Végül a szo-

bába csak úgy lehetett bejutni, ha ezt mondta a látogató az inasnak: „Bertrand né jól van!”

Egyszer Balzac Ausztriába utazott. Nem tudott egy szót se németül, sőt még az ország pénzét se ismerte. Az egyik ismerőse megkérdezte tőle, hogyan tudott akkor fizetni?

Krudy Gyula, az örök pesti bohém a margitszigeti Kis Szállóban lakott, mert ott nem vették nagyon szigorúan, ha az esedékes lakbért nem fizette meg pontosan. Krudy Gyula pénze általában a Fészekklub, vagy az Otthon-kör kártyaszatánál maradt, ahonnan hajnalban gyalogosan bantudokolt a Margitszigetre. Az egyik ilyen hajnali túra előtt Molnár Ferenc ezt kérdezte Krudytól: — Mondd, édes Gyulám, nem félsz te attól, hogy egy ilyen hajnali utadon kiraboltsz valakit?!

PESTI ÚJTÖ...
ANDRÁS...
n halál...
O-ülésen...
STA). Az UNO...
ülésterm...
hirtelen halál...
meg a szociá...
ülésének meg...
swald Colman...
fődelegátusa a...
tízperces meg...
befejezték...
ívéhez kapott...
yott össze. A...
natát szívszál...
g.
el kapott...
adásért...
alvilág egyik...
36 éves Al...
v állott teg...
djával a tört...
t. Szimántov...
rovottmúltal...
mult év ja...
nali 3 órakor...
-avivi Járkon...
el támadt az...
tot teljesít...
hmmn hiva...
zólította, ho...
pénztárcáját...
fontot rabolt...
hivatalnoktól...
távozása után...
endőséget. A...
ny nap mul...
mántovot...
ismerte, hogy...
ést követett...
zálló környé...
da, hogy 6...
A törvény...
hitelt a vé...
évi fegyház...
te Szimán...
LOS sikamlak...
6. László, J...
mek Aialon 17...
MA H...
6. sz...
dühösen...
6. sz...
és 9-kor...
ESEMÉBER...
OPERA...
este 8.30-kor...
VIATA...
az amster...
nekönyv...
éptével...
id: Ernő...
omédia...
ház...
áj. 6. sz...
8.30...
A VELT...
rikai sztárral...
AN...
NACHER...
6. sz...
8.30...
ken ájch...
PIA...
SICA-HALL...
6. sz...
8.30...
tes és a föld...
orakoztatóbb...
ara...
VI MOZIK...
J SOR A...
KEDVE...
és 9.15...
oldit story...
Mildred Pierre...
ty's double...
re...
pek...
tella...
force...
idea...
ables...
ában...
akció...
ound and the...
no...
adás...
A BESZÉRT...

Wassermann, a narancs és a hold

Az európai, különösen a kelet-európai zsidóság híres volt arról, hogy a legválságosabb helyzetekben is megőrizte humorát és ahogy mondták: mindenből tréfát csinált. Ez az „isteni adomány” — állapították meg — sok mindenen segítette át a zsidóságot. És ez valóban így is volt. A második világháború befejezése után, amikor mindenki azt hitte, hogy a roosevelt-churchill „félelem nélküli élet” lesz úrrá az egész világon, igen sürű időközökben gyülekeztek sőtét fellegek az európai zsidók feje felett. De mindig akadt egy kis rés, és ezek között a kicsi résék között reménytelten csillogott át egy-egy parányi napugár: a zsidó humor.

1951 tavaszán a Transylvánia utasszállító hajó befutott a raguzai (dubrovnikai) kikötőbe. Bármennyire is féltve őrzött titok volt ez, órákon belül már az egész Románia tudta. Sőt, szelvény-hosszában tárgyalták a részleteket is. A hajón a júdoszláv kikötőben általános javítást fognak végezni. Nem kellett különösebb fantázia hozzá, mindenki egymaga megállapíthatta, ez az alijja végét jelenti. Romániának a háború után csak egy tengerjáró hajója volt, a Transylvánia, vonaton pedig egy ilyen hatalmas méretű tömegkivándorlást lebonyolítani teljesen lehetetlen.

Ekkor több mint hatvan-szer kíváncsi kérdést tett föl a belügyminisztérium utlevél osztályán. És mint ilyenkor általában szokás egyik ellentétes hír követte a másikat és szinte állandóvá vált a suttogás. A két év alatt nem volt olyan hónap amelynek első, vagy tizenötödik napján egész biztosan meg ne induljon újra az alijja. A jó helyről szerzett információk csak úgy kavargáltak a levegőben. Volt, aki arról tudott, hogy a kidőlt román luxus-hajót, svéd, vagy esetleg izraeli hajók fogják helyettesíteni. Mások titkos tárgyalásokról beszéltek az érdekeltek között, voltak akik első kézből kapták a hírt, hogy az egész csak ideiglenes, egy újabb átfogó rendelet készül a kivándorlással kapcsolatban. Pillanatok alatt terjedt el a hír, hogy az utlevél osztályt átszervezték, a személyzeti létszámot sokszorosan megnövelték, tehát...

De nem történt semmi. Az alijja zátonyra futott. És amikor már mindenki feladott minden reményt és az alijja „kizárt eset” volt, váratlanul megjelentek az első levelező lapok...

WASSERMANN ÉS AZ UTLEVÉL

A „levelező lap” szó egy egészen különleges fogalom volt nálunk. Az utlevél kérvényező egy részét az utlevél-osztály arról értesítette, hogy a kerületi posta-hivataloknál van egy levelező lapka, amit csak személyesen vehet át. Ezek a levelező lapok ekkor már nagyon híresek voltak az országban. A lapokon, a nyomtatott szöveg kivül, egy óriási, pécsettél beütött szó döntött el mindent. És pedig: POZITIV, vagy NEGATIV. Vagyis az utlevél osztály ezeken a lapokon értesítette a címezett, hogy... Ilyen és ilyen szám alatt iktatott kérvénye pozitív, vagy negatív elintézés nyert.

El lehet képzelni azt az izgalmat, amikor első ízben, jómagam is, egy barátommal együtt megkaptuk az értesítést, hogy vegyük át a levelezőlapot a postahivatalnál. Természetesen mindketten rohantunk azonnal. Rövid formalitás után megkaptuk a lapokat. Mindkettőt: NEGATIV.

Le voltunk törve. A barátom szomorúan mondotta:

„Látod, ez egy igazi zsidó tragédia. Wassermann pozitív és a levelezőlap negatív...”

A NARANCS

A legutóbbi alijja során, az első utlevelek kiadása után soha nem hitt mértékben indultak meg a jelentkezések. Napról-napra óriási tömegek verődtek össze a rendőrség főépülete előtt, ahol az utlevél-osztály működött. Kilométeres hosszúságban fektéltek a sorok, a kérdőívet. A kora esti órákban megkezdődött már a sorbanállás, hogy másnap reggel be lehessen jutni az épületbe.

Egy nénike, aki nem tudta miről van szó, a bukaresti szokásoknak megfelelően, odatotyogott a sorbanállókhoz és reszkető hangon kérdezte meg: — Mit adnak itten?... Valaki kedélyesen válaszolt vissza a sorból: — Narancsot, nénike... — Narancsot?... — ismét elgondolkodva a nénike — hát azért nem érdemes sorban állni. Ládaszámra van a Leonidában és egy lélek sincs ott... — Igen, nénikém — válaszolt ugyanaz a vidám hang — csak hogy mi nem a ládából, hanem a fákról akarjuk leszedni a narancsot...

COSTICA — MAGA KERESZTÉNY

A sorban egyik tisztviselő felfedezi egyik kollégáját, akiről biztosan tudja, hogy keresztény. Meglepődött szólítja meg. — Mit aeres maga itt? Costica — hiszen maga keresztény. — A válasz hihetetlen nyugodtan hangzott. — Nem magamért állok itt... hanem a vezérért... Tudja, nem akarja, hogy lássák a sorban...

EGYENLŐ JOG

Akkor még az alijja csodálatosan haladt. Nagyon sokan irigyelték a zsidókat. Az egyik keresztény kollégám mesélte egy reggel az irodában: — Nem tudom, hallották-e, az este nagy tüntetés volt, a miniszterelnökség előtt. És pedig mind szintiszta románok. — Mi történt?! Mit akartak?! — hangzott a kérdés szinte egyszerre. — Semmi, semmi — mosolygott a kollégám — csak egyenlő jogokat követeltek a zsidókkal...

AMIG ITT VANNAK

Egy „röpgyűlésről” jöttünk ki éppen és történetesen a főnököm mellé kerültem. Valami technikai kérdéssel beszélgettünk. Egy tulbuzgó román kollégám állandóan közbeszólt. A főnököm idegesen szólt rá: — Hallgass... Legalább addig tanulj tőlük — amíg még itt vannak...

A HOLD

Az utlevelek kiadásában már kisebb-nagyobb lapkák állottak be, amikor a román fővárosban a következő kis történet járt sajtóról-szájra. Baruch Sami lipscani kereskedő a délutáni rakétával megérkezett a holdba és legnagyobb meglepetésére ott találja volt üzlettársát, Soimu Grosz Mózsit, aki mixer a repülőtéren bájgab.

Óriási öröm. Könnyek a szemekében. Mosoly az ajkak körül.

AMIG ITT VANNAK

AMIG ITT VANNAK

Sam: Mózsikám, ezer esztendeje nem láttalak. Hogy kerültél ide?!

Mózs: Samikám, remekül nézel ki. Egyáltalán nem látszik rajtad az ezer év. Hü, de sajnálom... Ha tudtam volna, hogy te itt vagy...

Sam: Mózsikám, de még mindig nem mondom, hogy kerültél ide?!

— Mózs: Igen egyszerűen. Hivatalos küldetésben vagyok. A reggeli bukaresti rakétával jöttem... És egy óra múlva indulunk tovább, a Marsba...

Sam: Szinte hihetetlen... Te még reggel Bukarestben voltál?!

Mózs: Igen, Samikám. Sam: (bizalmasan) És mondd Mózsikám, mi hallatsz az alijjáról?!

Kunda Andor

KERESZTRETJÉNY 517

1	2	3	4	5	6	7	8
		9	10				
11		12				13	
	14	15				16	
17	18	19	20		21	22	
23		24		25			
26				27			
28				29			30
31			32	33	34		
		35		36			
37		38				39	
	40	41				42	
43				44			

AMIRŐL A TÖRTÉNELEM LAPJAI MÉSÉLNEK

Vízszintes: 1. A francia forradalom legnagyobb alakja. — 5. Olasz biboros, majd államférfi és condottiere (1475—1507). Machiavelli benne látta a ravasz, érszakos államférfi mintaképét. 9. A görög mondában gazdag phryg király (r=d). 11. Az anyós kedvence. — 12. Erdélyi fejedelem 1676-1735. Rodostóban halt meg száműzetésben. 13. Fábri. — 15. A hübertársadalomban a jobbja kötelező ingyenes munkája földesura részére. 17. Utfelem ikerszáva. 20. ... dencia, irány, irányzat. — 21. Nőnév. 23. Konzervatív pártoktól független angol napilap. 25. Ennek a bibliai országnak volt a királya Og. 26. A macskafélék családjába tartozó, Amerikában honos, ezüstszürke színű ragadozó, keverve. 27. Balti nép. 28. Panamai tartomány és székvérosa a Panama csatorna északi bejáratánál, szabaddikötő. 29. Az Atlanti Szövetség főtájkára. 31. Ekezet hol piaci, hol utcai. 32. Noé egyik fia. 34. Héber számban a 10-4-200-30. 35. Vissza: olasz tartomány és székhelye. 37. Héber jel, csodajel. 38. Francia író és politikus, a monarchista és szélső-jobboldali Action Francaise szerkesztője volt. 39. Nyugat-Szibéria főtájkája. — 41. Magyar származású angol Ázsia kutas (1862—1943). 43. 12. kora egyiptomi uralkodó neve. 44. Francia államférfi, XIV-ik Lajos pénzügyminisztere volt.

Függőleges: 1. Franciaország marsallja, főkirályzó és a száz nap hadügyminisztere, Napoleon egyik legkitünőbb hadvezére (1770—1823). 2. Azonos betűk. — 3. Arab kalifa, a mohamedán állam megalapítója. — 4. Francia diplomata, a dohány európai meghonosítója (k=c). 5. Angol államférfi, jogász és filozófus 1561-1626. Főműve, az Instaurotio Magna befejezetlen maradt. — 6. Számítási alapműveletet végez. 7. Angol meg. 8. I. Napoleon és Mária Luíza fia, a reichstadi herceg neve akiről Edmond Rostand drámát írt. 10. A nagy francia forradalom legkimagaslóbb alakja. A jakobinusok és a hegypart vezetője. 1758-1794. 14. A legenda szerint Róma egyik alapítója. — 16. Jeruzsálem pusztulása után, ez az erődítmény volt az utolsó, amely ellenállt Róma csapatainak. 18. A Kis Szunda-szigetek legnagyobb bika. 19. Latin író. Főműve: „De virus illustribus”. — 21. Földünk legnagyobb tava (s=sz). 22. Többféle törökül beszélő nép összefoglaló neve a Szovjetunió területén. 24. ... itas, egészség. 25. Vissza: sérülés. 28. Olasz államférfi 1810-1866, az olasz egység nagy harcosa és megteremtője. 30. Francia hadvezér, Napoleon tábornoka az egyiptomi hadjáratban. — 32. A Délafrikai Unió volt miniszterelnöke, Izrael nagy barátja volt. 33. Louis... francia politikus és antropológus. A német megszállás elől Londonba menekült. 35. AASE. 36. Olasz kenyér. — 40. Héber anya. 42. Az okozat pandantja.

Nyereménykönyv: A. A. Milne: „MICSODA NÉGY NAP!”

Humphrey amerikai szenátor a Chruscseffel lefolytatott nyolc órás beszélgetés után: „Nem tartom valószínűnek a háborút Berlin miatt, de nem is tartom lehetetlennek.”

AMIG ITT VANNAK

AMIG ITT VANNAK

NYASSZAFÖLD A „nyugtalan” fekete földrészek mostanában sokat szerepel országában mindössze 12 zsidó él. A második világháborúban 60 zsidó menekült érkezett Lengyelországból Afrikának ebbe a részébe, akik azonban az európai vészőzön elmúltával elhagyták menedékhelyüket. Részben alijjaztak, másrésztük egyéb országba vándorolt.

BELGA-KONGÓ Ezzel szemben a magarói szintén sokat hallatott belga gyarmaton az ott élő zsidó lakosság jelentős szerepet visz az ország életében. Többségük az első európaiak csoportjába tartozott, akik letelepedtek ott.

CSEHSZLOVÁKIA A prágai híres Pinkász-

templom falaira 77.297 nevet véstek be, a német megszállás alatt elpusztult zsidók emlékének megőrkítésül. A csehországi zsidó áldozatok nevei mellett szerepel halálójuk napja is — akiknél ez ismeretes. Magát az ősrégi zsinagógát egyébként emlékműnek nyilvánították s falain belül állami zsidó múzeumot rendeztek be. — Megbízható jelentések szerint az a 27 cionista vezető — közöttük 3 nő — akikre összesen 264 évi szabadságvesztés büntetést róttak, a legsúlyosabb körülmények között sínylődik a joachimovszkái doli-urániumbányákban. Egyesek közülük két műszakot kénytelenek végigdolgozni, hogy eleget tudjanak tenni az előírt normakövetelményeknek. Ugyanezen hírek szerint a foglyok községes bűncselekményekért elítéltekkel laknak együtt.

LENGYELORSZÁG A lengyel nevelésügyi hatóságok elhatározták, hogy továbbképző tanfolyamokat létesítsenek a zsidó kultúr-intézmények dolgozóinak számára. Otthonvezetők, könyvtárosok és zsidó népi zenekarok karmesterei számára állítják fel a kurzusokat.

NYUGAT-NEMETORSZÁG

A „Jugendring” nevű német ifjúsági demokratikus szervezet, amely elhatározta, hogy alapot létesít Izraelben, amely Anna Frank nevet fogja viselni, özőnével kapja a részben gúnyos és részben fenyegető névtelen leveleket a bajorországi ifjúság köréből. — Dr. Lothar Krézig, németországi protestáns vezető Nyugat-Berlinben tartott beszédében megállapította, hogy a németek közül igen kevesen mutatnak őszinte megbánást azok bűnök miatt, amit a zsidókkal szemben elkövettek. — „Ugy tünik — mondotta — hogy honfitársaim túlnyomó többsége mítsem kíván tanulni azokból az eseményekből, amelyek a német történelem legsötétebb és legdiestelenebb éveiként kellene, hogy emlékeztetünkben éljenek.” A szónok felszólította a német ifjúságot, hogy vállaljon önkéntes építő munkát azokban az országokban, ahol a lakosság legtöbbet szenvedett a náci-pusztításoktól, valamint — Izraelben.

ANGLIA

A londoni szefárd hitközség az elmúlt 12 hónapban, kb. 2000 lélekkel gyarapodott, akik Indiából, Iránból és Egyiptomból érkeztek, mint bevándorlók a szigetország fővárosába. — Angliában az utóbbi időben erősen növekedett az antiszemita tevékenység. Mind sürűbben jelennek meg röpiratok, amelyek a néger, zsidók és egyéb kisebbségek ellen izgatnak. Az egyik pamflett megállapítja, hogy a mozi, a sajtó, a televízió, tehát a hírközlés legfontosabb eszközei zsidók kezében vannak, „akik pedig csak a lakosság kis hányadát teszik ki az országban.” London egyik kerületében fiatal röpiratot terjesztettek a napokban „Brit egyesület az angol zsidók Izraelbe való távozása érdekében” aláírásával. Ugyanebben a füzetben felhívják a kormányt, hogy kobozza el a zsidók üzleteit.

DÉLAFRIKAI UNIO

Jicchák Gudmann, a johannesburgi zsidó szövetség elnöke a napokban tartott beszédében megállapította, hogy a zsidó házakból a jiddis nyelv lassan teljesen kiszorul és helyét az u. n. afrikai nyelv foglalja el.

EGYESÜLT ÁLLAMOK

A Joint az idén 250.000 font (egy font 45 dk) macát és 70.000 font macá-lisztet küldött a zsidó lakosság részére Albániába, Ausztriába,

Belgiumba, Franciaországba, Németországba, Görögországba, Portugáliába, Spanyolországba, Olaszországba és Jugoszláviába. A küldemény nagyrészt Hollandiában süttették, a Görögország részére küldött pászka Izraelben készült. Ugyancsak a fenti országok rászoruló zsidóságának 7000 l. pészachi bort is küldött a nagymulti jótékonyági szervezet. Ebben az évben nem küldtek pászkat Lengyelországba, mert ott süttették azt, ezzel szemben a Joint gépeket küldött süttődek be rendezésére.

AUSZTRÁLIA

Az ausztráliai kormány engedélyével most állították fel az első zsidó temetőt Melbourne mellett, amelynek területe mintegy 17 dunám. Eddig a zsidók a meglévő egyéb temetők különálló parcelláiba temették a halottaikat.

KANADA

A winniepei Manitoba-egyetemen tanfolyam indult a jiddis nyelv és irodalom megismerésére. — Előzőleg ugyanezen az egyetemen 4 éves tanulmányi tanszék létesítették a héber nyelv- és irodalom elsajátítására. (a. k.)

Az angliai Stonebridgeben furcsa élményben volt része egy házaspárnak. Reggel arra ébredt, hogy sündisznók, kigyók, fehér egerek és egyéb állatok sürgölődnek szobájukban. A kihívott rendőrök fogdosták össze az állatokat és visszadták azokat a szomszédoknak, aki azzal védekezett, hogy elfelejtette bezárni állatkereskedésének egyik ablakát. A gondtalan kereskedő ellen eljárás indult. (Daily Mirror, London)

Az ausztráliai Sidney városi könyvtárából az utóbbi időben több könyv tűnt el és csak véletlenül jöttek rá, hogy azok az állami büntető intézet könyvtárába kerültek. A büntetőintézet igazgatója elmondta, hogy a könyvek ajándékesomagokban érkeztek, amelyekhez a névtelen „jövendő” ilyen tartalmu levelet csatolt. „Saját tapasztalatból tudom, hogy a börtönkönyvtárban csak unalmas, ócska vacakok vannak, ezért szeretném a csatolt könyvekkel kissé felrészíteni a könyvtári állományt.” (Daily Mirror, London)

Kérdés: Mennyire hisznek a népidemokrata dolgozók a Moszkvából érkező gazdasági segítségben?

Felelet: Ausztrália egyik esőszezonjában tart a szárazság. A környék lelkesei kihirdeti a templomban, hogy jövő vasárnap pedig az egész istentisztelet alatt kizárólag esőért fognak imádkozni.

Mikor a következő vasárnap a lelkész a szöszékről végigné a hívők seregén, összerángolja szemöldökét és elkezd dörgedelmet: „Hittelen pogányok vagytok! Csak most látom, hogy senki se hisz közületek!” Majd a hívők csodálkozó pillantására így folytatja: — Azért gyűltünk össze, hogy esőért imádkozzunk!... És mit látok?... Egyiketek se hozott magával esernyőt. (Borsszem Jankó)

A St. Louis-i Mercantile Library magánkönyvtára az első ízben emelte a kétszeresére a könyvek használati díját évi tíz dollár személyenként. A könyvtár 112 éve alapították. (Time, Chicago)

UJ KELET BEJUTVENYPALYAZAT SZELVENY 517

Név: _____

Cím: _____

hó

Egy-ke... te a Jád... tálya a... tasztróf... tokkal... mányos... kapcsola... juk fell... szervne... észak-... kinzása... netére, ... tett sző... re.

Ez a... is aktu... ből kap... rint az... ri nép... valame... ma sza... E cil... lágyne... szenved... pet ad... gyaror... kegyet... nak, m... gettőb... gények... szolat... bántak... lágyor... téglagy... ez. A... kilitás... rekre... tét m... gábaná... szági... megfer... már ig... elpuszt...

A get... ra: Lá... István... néptör... kénysz... szabad... gyilkos... kinzása... kat: h... Jól es... gyan... csával... lágyso... két, d... azt sea... Szika... deszká... zitiába... lágy-m... ember... van r... söt j... Mintha... volna... hunyás... goztatj... érkezik... végkép... ben m...

A m... nál el... ségber... dó cs... honvé... ségell... román... a zsid... vissza... tek b... hogy... tanu... két el... nija... irtása... a Ke... gyilko... fejle... rendő... jelent... toztat... Fábriá... haszsz... törté... kezde...

— C... kos v... Fáb... tán b... bert... kút k... ják a... hoz a... modn... felvon... ronby... gépfe... a láts... na a... megre... megm... nagy... azonb... hajtar... mantli... megsz... — N... — fo... gyilko...

A szilágysági zsidóság hóhérai szabadlábban vannak

Egy-két hónapja megkezdte a Jád Vásem magyar osztálya a magyar zsidóság kapcsolatainak pontos adatokkal alátámasztott tudományos feldolgozását. Ezzel kapcsolatban fontosnak tartjuk felhívni ennek a fontos szervnek a figyelmét az észak-erdélyi zsidóság megkínzásának szomorú történetére, a gettóban elkövetett szörnyű kegyetlenségekre.

Ez a szomorú téma annál is aktuálisabb, mert Erdélyből kapott értesülések szerint az 1946-ban a kolozsvári néptörvényszéknek elítélt valamennyi háborús bűnös ma szabadlábban van.

E cikk keretében a szilágysági zsidóság szörnyű szenvedéseiről akarunk képet adni. Talán egész Magyarországon nem volt oly kegyetlen sorsa a zsidóknak, mint a szilágysomlyói gettóban. A kakastollas legények Krasznay László főszolgabíró utasításai szerint bánták a zsidókkal. A szilágysomlyói zsidókat a Szilágysomlyó határában lévő téglagyárban zsúfolták össze. A megkínzott zsidók jajkiáltásai messzi kilométerekre hallatszottak. Itt történt meg az, ami talán magábanálló volt a magyarországi gettók történetében: megfertőzték a vizet és így már igen sokan a gettóban elpusztultak.

A gettó két gyilkos hóhéra: Lázár József és Szika István, akiket a kolozsvári néptörvényszék 30-30 évi kényszermunkára ítélte, ma szabadlábban vannak. A két gyilkos hóhér válogatott kínzásokat fogatta a zsidókat: hová tették érteiket? Jól emlékszünk arra, hogyan rugdalta szeges bakanosával Lázár József a szilágysomlyói hitközség elnökét, dr. Székely Sándort, de azt sem felejtjük el, amikor Szika István egy szeges deszkán végigkergette a mezitláb Goldglanz Mórt, Szilágysomlyó legzsidagabab emberét. És ez a Szika István most szabadon sétál, sőt jó állami állásban van. Mintha semmi sem történt volna. Még csak meg sem hunyázkodik. Gyakran hangoztatja, hogy rövidesen elérkezik az az idő, amikor végképp leszámol a még életben maradt zsidókkal.

A Meszes hegység lábánál elterülő Ördögkut községben mindössze 20-30 zsidó család élt. A bevonuló honvédek barbár kegyetlenséggel gyilkolták le a falu román lakóit és velük együtt a zsidókat. A háború után visszaszivárgó gyilkos tisztek biztosak voltak benne, hogy nem marad élő szemtanú. Tévedtek! Akadt egy-két elbujdosott zsidó, aki tanúja volt az egész falu kiirtásának. Ezek felismerték a Kolozsvár utcáin sétáló gyilkos magyar tiszteket és feljelentést tettek ellenük a rendőrségen. Ezeknek a feljelentéseknek a nyomán tartóztatták le annak idején Fábrián főhadnagyot, aki a hasznú vallatás után megtört és hisztérikus kiáltásba kezdett:

— Gyilkos vagyok! Gyilkos vagyok!
Fábrián főhadnagy úr aztán bevallotta, hogy sok embert mészároltak le Ördögkut községben. Hogy igazolták a tömegmészárlást, ahhoz a cselhez akartak folyamodni, hogy a popa lányát felvonszólják a templom toronyba, mellé állítanak egy gépfegyvert, hogy az legyen a látszat, mintha tüzet volna a honvédekre és ennek a megtörése lett volna a tömegmészárlás. Fábrián főhadnagy úr „zseniális” tervét azonban nem tudta végrehajtani, mert az egyik romantikus hajlandóságú tiszt megszöktette a popa lányát.

— Nem volt mit tennünk — folytatta vallomását a gyilkos — megöltük az ördögkúti zsidó olajgyáros Berkovics család minden tagját és a 16 éves, halott Berkovits Arankát felöltöttük a popa lányának román nemzeti viseletébe, felvittük a templom toronyba, hogy ő töltse be a honvédekre lövöldöző popa-lány feladatát.

— És szabadon sétál Krasznay László, a szilágysomlyói gettó réme. Ez a szörnyeteg is amnesztiát kapott.

Mikor a kolozsvári néptörvényszék annakidején a Krasznay bűnpert tárgyalta,

Máthé Dimitru, a népbíró-ság elnöke hosszasan mérlegelte, ne rendeljen-e el zárt tárgyalást. A zárt tárgyalásra azért lett volna szükség, mert a bíróság elé kerültek azok a részletek, amelyek fényt derítettek a szilágysomlyói gettóban lefolyt szörnyű orgiákról. A fiatal zsidó lányokat erőszakot elkövető Krasznay és bandája végül is nyílt tárgyaláson volt kénytelen beszámolni gaztetteiről. A kolozsvári sajtó annak idején részletesen ismertette a tárgyalás

anyagát. Az orgiákon Szilágyság legszebb zsidó lányainak kellett meztelenül felszolgálni és táncolni a gettó parancsnoki épületében rendezett mulatságokon. Az ellenszegülő lányokat Krasznay véresre korbácsolta. Ez a fenevad ma szabadlábban jár.

Ezek a kiragadott epizódok a szörnyűség tengeréből fordítsák a Jád Vásem magyar osztályának figyelmét az észak-erdélyi gettók történetének alapos megismerésére, a fellelhető anyagok feldolgozására, hogy méltó módon örökössék meg a vértanúságot szenvedett testvéreink kegyetlen történetét.

Krets Sándor

Akit Jeremiás örökké siratni fog...

Edít — a halálosvégű macádai kirándulás áldozata

„Repül a nehéz kő,
Ki tudja, hol áll meg
Ki tudja, hol áll meg
S kit hogyan talál meg...”

A néhány soros hír, amely a múlt héten beszámolt a macádai tragédia ötödik áldozatáról, a hírügynökségek személytelen stílusában jelentette, hogy „Szikladarab halálra sebezett egy kirját-chájimi asszonyt”, de azt nem sejtethette, hogy Jeremiás Edít, a kirját-chájimi asszony, a vátik magyar jüsvu színe-javának egyik legnemesebb emberpéldánya volt. Férje, Jeremiás Dániel, akivel együtt indult el a végzetes kirándulásra, a kezét fogta, amikor a szerencsétlenség bekövetkezett.

A kirját-chájimi szerény, zöldségüzletes lakásban zárt ajtókra találtak; kisirt szemű, hakszomszédasszony igazít útba; az egész környék még a tragédia hatása alatt áll.

Ki volt Jeremiás Edít? „Tölem ne kérdezze”, mondja a férje, akinek az Új Kelet nevében kondoleálok és, akit Kirját Bialikban, sógora lakásán találtam meg. Áthozták, hogy ne maradjon egyedül bánatával az üres lakásban. „Akkor ismerték, tudták és akik nem ismerték, sohasem fogják meg tudni.” Jeremiásék néhány nappal a tragédia előtt ünnepelték házasságuk 25. évfordulóját.

Gyermektelenek voltak, de rokonai és ismerősei mindenkinek. Házuk tárva-nyitva állott nemcsak a barátok, de az ismeretlenek számára előtt. Szintiszta ideális és meggyőződéses mozgalmi emberek, Jeremiásék nem prédikáltak, hanem gyakorolták a cionizmust.

A nagyváradi születésű Freund Edít a harmincas évek elején alijázott. Mielőtt férjhezment, zongoratanárnő volt. Ideális házasságának egyetlen bánta, hogy nem voltak gyermekei. Anyai szeretetét gyermekintézetekre pazarolta, szüntelen mozgalmi és közéleti tevékenységre, háza egy negyedszázadon át „biztos címe” volt az egymást követő alijá hullámoknak. És a Jeremiás házaspár segítőkészsége nem szorított „soviniszta módon” kizárólag az erdélyi, vagy a magyarajku oléokra, hanem igazi zsidó humanitással mindenkire, aki bekopogott hozzájuk.

A második világháború alatt mindketten önkéntes szolgálatra vonultak be az angol hadseregbe. Szerény, de boldog és tartalomódus volt az életük. Egyetlen ártatlan szenvedélyük volt a végzetük: nagyon szerettek kirándulni...
Dániel azt mondja, hogy a szerencsétlenséget a közönség figyelemzetlensége okozta; minimális szervezésel, ha néhány erélyes rendőrszem irányítja a kiránduló forgalmát az egyetlen veszélyes ponton, a csúcsra vezető létrafeljárónál, a szerencsétlenséget el lehetett volna kerülni.
A létránál, melyet a csúcsra igyekvő és a lefelé jövő

csoportok egyaránt használtak, torlódás támadt. Több ezer főnyi tömeg tolongott a hegy szűk ösvényein. A legördülő szikladarab, amely Edítet halálra zúta, férjét a karján sebesítette meg.

A kezét fogta és a szemem előtt halt meg, mondja szinte önmagának Jeremiás és szemét elfutja a könny. „A helikopterem, utban a kórház felé, az orvos egész idő alatt mesterseges légzéssel próbálkozott, de én tudtam, hogy hiába...”

Dániel, az erdélyi „Poalé Cion” szocialista mozgalom népszerű „vörös”-e, nagyon fiatalon, husz éves korában vonta le a konzekvenciákat és 1924-ben alijázott. Az akkori, maroknyi magyarajku jüsvu egyik legismertebb és legaktívabb tagja volt. Je-

HIMNEMIE

I WAS MONTYS DOUBLE

(Monty dublőze voltam) Chen-mozi

A második világháború egyik nagy legendájáról szól az a feltűnést keltő napjlo, amit Clifton James színész bocsátott közre a háborúnak arról az epizódjáról, amikor Montgomery tábornagyot helyettesítette.

1944-ben, a nagy partraszállás előtt az angol hadvezetést és az Intelligence Service-t élénk figyalkoztatja az a probléma, miképpen lehetne félrevezetni a németeket az invázió helyét illetően. Kapóra jön az a körülmény, hogy az egyik londoni katona-színházban egy kis színész, aki éppen tartalékos idejét tölti, Montgomery marsall jelmezében jelenik meg a színpadon és oly feltűnő a hasonlatosság közte és a tábornagy között, amit gyümölcsöztetni lehet. Valóban Clifton James öreg, kopott színész eljátszhatja élete nagy szerepét s a németek félrevezetése céljából Montgomery marsall helyett ellátogat Gibraltárra, hogy ezzel a német hadvezetést alaposan félrevezesse a partraszállás helyét illetően.

Ragyogó történet ez, mert igaz és mert sok évvel a háború után betekintést enged azokba a zseniális stratégiai jelentőségű akciókba, melyek a győzelem kivívásának fontos eszközei voltak.

Emberileg pedig roppant hálás dolog, amikor a kis színész szorongva indul neki annak a feladatnak a végrehajtására, amely nem kevesebbet kér tőle, mint hogy egy némely beavatott emberen kívül az egész világszámára elihetően töltse be a nagy hadvezér szerepét.

Ezt az igen érdekes naplót a filmszerzőség követelményeinek megfelelően vették filmre és pedig maga Clifton James, a szerző játszotta el annak főszerepét.

lenleg az Achdud Háavodá oszlopok embere és évtizedek óta tagja a Neser-cementgyár munkásbizottságának. A kolozsvári „Tárbut” gimnázium növendéke, az erdélyi vezető cionista garda tagja, sovány, de szívós testalkatú, értelmes munkás típus, aki közel harmincöt évvel ezelőtt foglalta el posztját a Neser gyár esztergapadjánál, amely mellett a háborús évek kivételével a mai napig kitartott. Ott akarom munkáskarrieremet befejezni” — mondja.

Megmaradt a gyár, a szerető rokonok, a jó barátok, a mozgalom, de a kirját-chájimi zölderdőnyös ház üres, értelmetlen, mert elment valaki, akit Jeremiás örökké siratni fog...

Székely István

IGENIS, itt valami tévedés van!

Irta: Sauber Michájlovics Sándor

Tévedni emberi dolog ugyan, de ez a közmondás kizárólag emberekre vonatkozik, nem pedig újságírókra. Ezért nem lehetek elégedve Sz. I. kollégámmal szemben, aki lapunk vasárnapi számában megjelentetett hírfelében megemlítette egy Háifán tartott üdvözlő beszéddel kapcsolatban, ahol Sunshine Oszkárt a Világ-szövetség társelnökét felköszöntöttem.

Sz. I. megírta, hogy üdvözlő beszédben kidicséretet a vendéget és többek között elmondta róla, hogy ő egy „nagy demokrata”, hogy nemcsak Aba Evannel, hanem bármilyen egyszerű emberrel is lekezel.

Amit Sz. I. megírt, az nagyjából igaz is. Csak nem egészen pontos. Ő úgy kolportálta a hírt, mint az a zsidó, aki elmondta, hogy barátja hatalmas üzletet csinált: egy lemergi textilgyárlétnél egy hét alatt tízezer zlotit keresett. Erre az egyik jelenlévő megjegyzi, hogy ez igaz ugyan, csak egy kicsit másképp történt. Mert az üzletet nem Lembergben, hanem Krakkóban bonyolította le. Nem textillel, hanem cipővel. Nem igaz, hogy tízezer zlotit keresett, hanem az igazság az, hogy tízezer zlotit veszített...

Hasonló esetet hallottam Jámber Ferentől, aki vagy harminc évvel ezelőtt Budapestben járva szobmetszők áldozata lett.

A Fészekben Jámber elkeseredetten mesélte el a villamoson történt kalandját és elpanaszolta, hogy pénztárcáját a benne lévő tíz pengővel együtt ellopták. Az újságíró kollégák részvétük kifejezéséül az esetet a lapokban megírták. Hadd tudja a nagyközönség is, hogy egy erdélyi újságíró, aki néhány nappal látogatásra a fővárosba érkezett, hogyan járt a villamoson.

— Egy év múlva — meséli Jámber — újra Pesten voltam. Egy társaságban bemutatnak egy úrnak, aki nevemet meghallva azonnal meg is jegyezte:

— Ja, maga az, azzal a tízpengővel?!

Mert nem tudta, hogy tőlem loptak-e, vagy én loptam valakitől 10 pengőt.

Ugy jártam én SZ. I. kollégámmal. Üdvözlő beszédben szó volt Sunshine-ról, Aba Evannel, kézfogásról, de demokráciáról szó sem esett. Én ezt a szót soha sem szoktam használni, pont úgy, mint az ilyen szakvakat, hogy: liberális, humanista, önzóndus, vagy szépreményű.

Beszédben próbáltam megmagyarázni a hallgatóságnak, miért áldoznak oly keveset az Amerikába került magyar testvéreink izraeli magyar célokra. Felvilágosítottam őket, hogy Amerikában az ember a pénzért százzázalékos ellenértéket követel. Ha egy zsidó száz dollárt, vagy ezer dollárt ad az Egyesült Akcióra, vagy izraeli kölcsön kötvényt vásárol, úgy ezért megbedéltetik a Waldorf Astória szálloda tükörtermében, ahol a bejáratnál Aba Even Izrael nagykövete várja és kezét fog a némes adakozóval. Ennél az ünnepélyes aktusnál természetesen fotóriporterek serege is jelen van és különböző pózokban megörökítik a jelenetet, melynek fényképe ott díszelget az adakozó irodájának a falán. S ha egy izraeli odavetődik és bemutatja, az illető nem mulasztja el megjegyezni, hogy:

— Nagyon örvendek. Oh, ön izraeli? Én adakozom Izraelnek. A multkor is együtt ebédeltem az önk nagykövetségével, Aba Evannel és kezét fogtam vele. És ugyanakkor büszkén rámutat a nagyított felvételre, amelyen ott áll Aba Even társaságában s mindketten mosolyogva kezefognak egymással.

Ezzel szemben, ha valaki magyar-zsidó célokra ad, úgy legfeljebb velem foghat kezét és ennek a képek megörökítése igazán nem ér ezer dollárt. De Sunshine nem várt ellenszolgáltatást Izraelért végzett munkájáért. Belső érzésektől hajta áldozta fel drága idejét csak azért, hogy Izraelben élő testvéreinek Social Centert létesítsen.

Ebből is látható, hogy én ugyanazt mondtam, amit Sz. I. kollégám megírt, csak kissé másként. S mint mondtam, tévedni emberi dolog, ez azonban újságírókra nem vonatkozik...

Pesti mindenféle

Felkérem a népszerű orvosi cikkek szerzőit, hogy írják meg egyszer, mit kell tenni normális vérnyomás, szabályos emésztés és harmonikus hattyúzás hőmérősként esetén.

Aki egy verset nem tud kívülről, az belülről sem tudja.

Az író, aki mindent a véletlenrel old meg, nem véletlenül rossz író.

Van író, aki számára az eredetiség a legfontosabb. Csak eredeti gondolatokat vesz át.

Mivel meg akarok gazdagodni, a közeljövőben szócikket nyitok.

Némelyik orvos nem gyógyítja meg a betegét, csak felhívja a figyelmét a hibáira.

A realista operákban az a zavaró, hogy a legegyszerűbb embereknek is gyönyörű, iskolázott hangjuk van.

Derűre vágnak az emberek, de jobban szeretnek ki-nevetni, mint nevetni.

Aki tisztá, annak nincsen szüksége mosdásra. Így gondolkodik az az ember, aki olyan tökéletesnek hiszi magát, hogy nem tartja szükségesnek jóselekedetekkel megnyugtanni lelkiismeretét.

A „hula-hopp” sem új a nap alatt

Abba Lane, a népszerű délamerikai dzsessz-énekesnő, aki Xavier Cugatnak, a „rumbakirálynak” a felesége és partnere, rendkívül lenézően nyilatkozott a vilá-

got még mindig lázban tartó hula-hopp hóbortról.

— Ócska dolog ez — mondotta Abba Lane az újságíróknak —, én már legalább két évtizede „hula-hopp-lázom”, de karikák nélkül...

Zoltán Dezső

A hét legjobb vicce

A falusi orvost felkeresi az újdonsült menyecske és ezt mondja:

- Azt hiszem, doktor úr, nagyon beteg a férjem.
- Miből gondolja?
- Hát hogy beszél hozzám és nem hallja.
- Ez nem betegség, kedves, ez tehetség...

Ausztria — Ausztrália

A távolkeleti útiról nemrég visszatért Raab, osztrák kancellár örömmel állapította meg, hogy Japánban már jól ismerik Ausztriát, sokkal jobban, mint a világháború előtt.

— A háború előtt igen gyakran volt — mondta az osztrák kancellár —, hogy Ausztria tókói konzulátusához, sokan fordultak ausztráliai

vízumkérelmekkel és más hasonló dolgokkal, mert azt hitték, hogy Ausztria azonos Ausztráliával. Most pedig az a helyzet, hogy az ausztráliai főkonzul küld sok érdeklődőt az osztrák konzulhoz, mert most Ausztriát tévesztik össze Ausztráliával.

(32)

— Oh, istenem — gondolta az asszony — és még komolyan is gondolja. Mindennek a háború az oka. Néhány nyomasztó hangulatu, szomorú óra egy sivar hotelszobában, vigasztalásul a szenvedőknek és máris azt mondják: „szeretlek”. Miért teszem én ezt? — kérdezte önmagától kimerülten és eszébe jutott, hogy reggel kilenc órára a laboratóriumban kell lennie a munkahelyén. — Magamat is megszánhatnám végre...

— Nem szabad így beszélned — mondta a fiúnak.
— Miért nem? — a fiú átfogta a derekát és megpróbálkozott egy csókkal.

— Mert ezzel csak fölösleges bonyodalmakat okozol. — Egy gyors kis csókot engedélyezett, aztán eltolta magától.
— Holnap este? — kérdezte a katona.

— Hívj fel délután telefonon.
— Három nap múlva indul a hajónk — esdekelt a fiú — kérlek...

— Rendben van.
— Csodálatos volt... — suttogta a katona.
— Ez a fizetség — gondolta Lucy szárazon. — Az udvarias, jónevű fiatalember a háborúba is magával viszi a jómódját.

— Biztosan tudod, hogy most nem akarsz beengedni?

Lucy nevetett, búcsút intett neki és a fiú szomorúan visszamosolygott rá. Lement a lépcsőn a taxihoz, mely zümmögő motorral és égő lámpákkal a ház előtt várakozott. Elvesztettnek és magányosnak látszott és bő tisztí köpenye ellenére is vékonynak és túl fiatalnak ahhoz, ami várt rá. Amikor Lucy utánanézett, zavartalanul és bizonytalanul gondolt rá, hogy az, amit ma éjjel tett, s amit eddig a pillanatig könyörületességnek, nagylelkűségnek hitt, helyes volt-e egyáltalán? — Lehet — gondolta magában, hogy még több szenvedést okoztam vele...

A taxi elhajtott, Lucy vállatvont, kinyitotta a bejárati ajtót és belépett a házba.

A hallban villanyt gyújtott és már megindult a lépcsőn felfelé, hogy minél előbb ágyba kerüljön, amikor hirtelen megtorpant és a levegőbe szimatolt. A nappali szoba felől erős cigarettaszag áradt. — Meg kell mondanom a takarítónőnek — gondolta ingerülten — hogy ne dohányozzék munkaközben. — De aztán rögtön eszébe jutott, hogy a takarítónő csak kétszer jön hetenként, hétfőn és csütörtökön, s ma nincs se hétfő, se csütörtök.

Rövid habozás után belépett a nappaliba. Már az ajtóból meglátta a szoba sötétjében parázló cigarettát és egy ülő figura homályos körvonalait, aki a szoba közepére helyeztet széken ült. Felgyújtotta a villanyt.

Összekuporodva, görnyedten, szájában cigarettával Olivér ült a széken, szembenézett az asszonnyal. Őt hónapja nem találkoztak már és Lucy azonnal észrevette, hogy Olivér soványabbnak és sokkal idősebbnek látszik, mint a legutolsó alkalommal. Szeme mélyen belesüppedt üregébe és szája körül mély, fájdalmas ráncok gyűrődtek.

— Olivér — mondta Lucy.
— Hello, Lucy! — Olivér nem állt fel a székről. Feje előre-hátra billent, megnyalta a szájaszélét és Lucy érezte, hogy sokat ivott.

— Régen vagy itthon? — kérdezte. Levette kabátját és egy székre dobta. Nyugalanságot érzett, egy kis riadalmat. Annnyira szokatlan Olivértől a váratlan látogatás, s ahogy ott ült a sötétben, felsőkabátban, a széket szándékosan a bejárat felé irányítva, hogy azonnal meglássa, ha belép.

— Nyilván sokat ivott — gondolta bizonytalanul.
— Pár órája — felelte Olivér — nem tudom pontosan. Lassan beszélt, rekedt hangon, szavait gondosan megválogatva. — Felhívtalak telefonon New-Yorkból, de nem voltál itthon.

— Hozhatok neked valamit? — kérdezte Lucy. — Valami italt? Egy szendvicset?
— Nem kell semmi.
— Szabadságot kaptál? Mennyi ideig maradsz?
— Holnap indul a hajónk a tengerentúlra.

— Ob... ezen a héten mindenki elutazik — gondolta Lucy. — Az egész hadsereg. Ha nem volnék ennyire fáradt, bizonyára képes volnék másra is gondolni. — Megborzongott. — Milyen hideg van itt. Bekapcsolhattad volna a fűtést.

— Észre se vettem, hogy hideg van.
Lucy odalépett a fűtőtesthez és beállította a legnagyobb melegre, nyári hősségre. Nem mintha arra számított volna, hogy a szoba hamarosan felmelegszik és ezáltal megmenntetheti a helyzetet, de le akarta foglalni magát valamivel, hogy elkerülje férje vizsgálódó pillantásait.

— Ehes vagyok — mondta, — lemegyek és megnézem, mit találak a konyhában. Ne hozzak neked mégis valamit?
— Ne hozz semmit. A cigarettát belenyomta a szék karfáján lévő hamutartóba és nézte Lucy, amint kiment a szobából.

Odakünn, a konyhában, Lucy alapos szemlét tartott a jégszekrényben, bár egyáltalán nem volt éhes, de nem akart visszamenni a szobába, újra szembenézni Olivérrel, s bosszankodott sajátmagára, amiért ennyi év után még mindig féltelmét érzett vele szemben. — Vajon itt akar aludni...? — gondolta Lucy. — És vajon az én hálószobámban...? Mielőtt Olivér bevonult a katonasághoz, már külön hálószobájuk volt és nagyon sok idő elmúlt azóta, amikor utójára együtt aludtak. Aztán egyszerre csak, hirtelen, egészen váratlanul, anélkül, hogy Lucy rá tudott volna jönni ennek az okára, Olivér három-négy éjszakán át bent aludt nála és olyan szenvedélyes volt, mint házasságuk első napjaiban, eltekintve attól, hogy a vágyon és örömen kívül, Lucy titkolt sajnálkozást és szomorúságot is érzett Olivér hangulatán.

Mióta bevonult a hadseregbe, Lucy igyekezett úgy beszélni, hogy ő látogatta meg Olivért a különböző kiképzőtáborokban, ahol éppen állomásozott, de ezt Olivér határozottan tiltotta azzal az indoklással, hogy Lucy munkája túlságosan fontos ahhoz, hogy feláldozhassa. Kötelességszerű pontossággal hetenként egyszer levelet írt Lucynek. A levelek hangja értelmes volt és gyengéd és sokkal jobban emlékeztetett arra, aki Olivér házasságuk első éveiben volt, mint az elfoglalt és tevékeny üzletemberre, akinek Olivér, mióta Hartfordból elköltöztek, látszott.

Ama bizonyos Háláadó Nap-ünnep óta, amikor haza-

hozta Tonyt, Lucy gyakran foglalkozott a gondolattal, hogy elválk tőle. Ha sok férfismerőse közül csak egyetlen egy olyan akad, akiről elhithette volna magával, hogy szeretni tudná — elvált volna tőle.

Aztán jött a háború, Olivér felvette az uniformist és elment a házból. Tulajdonképpen túl idős volt már a katonai szolgálatra és Lucy biztosan tudta, hogy csak azért jelentkezett, mert el akart kerülni hazulról, megszabadulni a megoldhatatlan problémától, amit Lucy jelentett számára, azzal az elhatározással lelkében, hogy a „problémák megoldását a háború utánra hagyják.

Erre gondolt Lucy, miáltal a villamos hűtőszekrény előtt állt és a majdnem üres polcokat nézte. Nagyon sóhajtott. — Nem volt valami különösen boldog a házasságom — gondolta —, de mégis házasság. Valószínűleg nem is sokkal rosszabb, mint a többi...

Talált néhány üveg sört és egy darab svájci sajtot, de úgy döntött, hogy nem nyúl hozzá, bár most vette csak észre, mennyire szomjas és milyen jólesne egy korty. Ehelyett egy üveg tejet vett elő, betöltötte egy pohárba, egy szelet kétszersülttel tálcára tette és bevitte magával a nappaliba. — Hadd vigye magával ezt a képet a feleségéről — gondolta és szórakoztatta saját asszonyi ravaszágát, hogy hajnali három órákor ártatlanul, mint valami kislány egy pohár tejet szűrőcsőget.

Olivér ugyanabban a mozdulatlanágban találta, ahogy az előbb hagyta. Füléig feltűrt köpenyallérral, mélyen a székbe süllyedve, szájában újabb cigarettával, a szőnyeg mintáját bámulta.

Lucy leült a kerevetre, a tejet és kétszersültet maga elé tette az asztalra. Helyéről Olivér profilját láthatta és vonásait szokatlanul élesnek, sasprofilhoz hasonlatosnak érezte, fáradtságantotta mély árkokkal.

— Ertesíthetél volna, hogy jössz — mondta, miközben ivott egy kortyot a tejből.

— Nem volt szándékomban jönni — felelte Olivér. — Csak ez a mai estém volt szabad New-Yorkban és azt Tonyval akartam tölteni. — Hangja mélynek és kissé nyersnek hatott, mintha a gyakorlótérben rossz időben parancsokat kiáltozott volna.

— Hogy van Tony? — kérdezte Lucy, mert érezte, hogy Olivér elvárja tőle a kérdést.

— Nem valami jól, egyáltalán nem valami jól.
Lucy nem válaszolt, mert erre nem volt mit felelnie. Feszült izgalomban ült a heverő szélén és Olivér profilját figyelte, a fáradt vonásokat, mely a hátamögül ráeső lámpafényben olyan volt, mint egy ércebévésett emlékérem. És közben egyre érezte a felőle áradó kettős szemrehányást fiúkkal szemben hozott ítélete miatt, mellyel egyszerűsége saját maga és felesége felett is ítéletet mondott.

Olivér a becsipett ember innpélyes komolyságával lassan megrázta a fejét. — Milyen szép a ruhád, — jelentette ki váratlanul, — láttam én már ezt rajtad?

— Igen — felelte Lucy.
— Magad választottad?
— Igen.

Olivér helyeslően bólintott. — Mindig szép asszony voltál, de nem tudtál öltözködni. Soha nem úgy öltözködtél, ahogy illetet volna hozzád. Túlságosan szerény ruhákat viseltél. Ugyilátszik, végre megtanultad, milyen ruha illik hozzád. Ez tetszik nekem. Tökéletesen mindegy ugyan, de mégis tetszik nekem.

Újra lehajította a fejét és hátradült a széken. Elhallgatott, lélegzése egyenletessé vált és Lucy kíváncsi volt rá, vajon elalszik-e a széken?

— New-Yorkból felhívtunk telefonon, Tony és én — jegyezte meg Olivér, váratlanul kizökkenve néma mozdulatlanágából. — Tony hajlandó volt beszélni veled. Azt hiszem, hajlandó lett volna velem le is utazni ide, ha itthon találnék.

— Mennyire sajnálom — mondta Lucy.

— Ezen az utolsó estén... — folytatta Olivér — miért nem tudtál itthon lenni...? — Felállt a székről és szembenézett az asszonnyal. Összeroppanó figurája csaknem alakatlanul lötyögött gyűrött esőköpenyében, melynek nyitott öve kétoldalt lefogott. — Hol voltál? — kérdezte szinte-nél is hangsúlytalanul.

— Végre... — gondolta Lucy és igyekezett tökéletes nyugalommal szembenézni vele. — Programom volt... Egy megbeszélés.

— Megbeszélés...? Miféle megbeszélés? Mit kellett megbeszélned?

— Nézd, Olivér... — legyen eszed — szöjt Lucy — ha tudtam volna, hogy telefonálsz, bizonyára itthon maradtam. Igazán sajnálom, szerencsétlen véletlen volt...

— Szerencsétlen véletlen... — ismételte Olivér Lucy szavait. Kezét mélyen zsebébe süllyesztette, fejét lehajította, álla a mellére feszült. — Már únom a sok szerencsétlen véletlent. Mikor kezdődik végre a szerencsés véletlen...? Kérdeztem tőled valamit! Miféle megbeszélés volt? Mit kellett megbeszélni?

— Egy fiatal katonatiszttel vacsoráztam, akit a hadikórházban ismertem meg. Pilóta.

— Szóval, együtt vacsoráztál egy pilótával — mondta Olivér. — Ugyilátszik, nagyon lassan eszel. Majdnem három óra volt, amikor a kapunál elbúcsúztatok. Mit csináltál még?

— Idehallgass, Olivér... — kezdte Lucy és felállt a helyéről.

— Mit csináltál még azonkívül, hogy vele vacsoráztál? — ismételte Olivér a kérdést, változatlanul kifejezéstelen hangon. — Elmentél vele lefeküdni?

Lucy sóhajtott. — Igazán tudni akarod?

— Igen.

— Elmentem vele lefeküdni.

Olivér még mindig barátságosan bólogatott. — Ez volt az első eset?

Lucy tétovázott, a hazugság vágya kísértette. De végül elvetette ezt a megoldást. — Nem! — mondta.

— Szereted őt?

— Nem.

— De jólesik vele ágyba menni?

— Öszintén szólva, nem.

— „Öszintén szólva, nem” — ismételte Olivér komolyan.

— Akkor hát miért csináltad?

Lucy vállatvont. — Megsebesült Afrikában. Súlyos sebet kapott és most borzasztóan fél, mert újra kiküldik a harctérre. Ezúttal a Csendes-óceán fölé...

— Oh, így már értem — mondta Olivér. Jóindulatosan. — Ez a honleányi áldozatkészség egyik változata.

— Ne üzz gúnyt belőlem, Olivér — mondta Lucy. — Igazán megsajnálom őt. Ezt csak meg lehet érteni...? Fiatal, telve félelemmel és súlyos sebesülésből gyógyult fel. Ugy éreztem, hogy borzasztó sokat jelentett számára...

— Természetesen, megértem — folytatta Olivér barátságosan. — A hadikórházakban manapság bizonyára százzal találhatók katonák, akik fiatalok, félnék és megebe-sültek a háborúban. Én, természetesen, nem vagyok már fiatal és nem félek. De azt hiszem, nyugodtan állíthatom, hogy megsérültem én is. Akarsz velem ágyba jönni?

— Olivér... — Lucy egy lépést tett az ajtó felé. — Nem vagy abban az állapotban, hogy nyitodan beszélget-hessünk. Most megyek aludni. Ha úgy érzed, hogy ezekről a dolgokról tárgyalnunk kell, holnap reggel minden kérdé-sedre választ adok.

Olivér tiltakozón intett a levegőbe. — Holnap reggel én már nem vagyok itt. És kiválóan alkalmas a hangula-tom ahhoz, hogy a beszélgetést most azonnal folytassuk. Részeg vagyok, nem tudok aludni és indulok a végső befejezés felé... Ha egy férfi háborúba megy, vannak bizonyos dolgok, amelyeket véglegesen el kell rendeznie. A végrendelete, az emlékei, a felesége anyagi helyzete... Mondd csak... — vetette közbe társalgási modorban — persze időközben voltak még más férfiak is az életedben, igaz?

Lucy sóhajtott. — Valamikor régen megmondtam ne-ked, hogy soha többé nem akarok hazudni.

— Pontosan ez az, amire kéni akarlak — felelte Olivér.

A komplett számlát akarom, hogy elvihessem magammal.

— Igen, voltak mások — mondta Lucy — na és...?

— Amikor színház után bennmaradtál a városban — kezdte Olivér — nem csupán azért történt, mert nem akartál hazajönni olyan későn vonaton...?

— Nem.

— Voltak olyanok, akiket szeretted? — Olivér éles pil-lantással nézett Lucyre.

— Nem.

— Komolyan mondom?

— Nagyon sajnálom, hogy így volt, de nem szerettem egyet sem.

— Miért nem?

— Talán azért, mert képtelen vagyok a szerelemre, — mondta Lucy, — talán, mert téged szeretlek. Nem tudom.

— Akkor miért tetted mégis? — kélezte Olivér és elálta Lucy előtt az ajtót. — Mi az ördögnek volt rá szükséged?

— Talán, mert ezáltal fontosabb személynek éreztem magam... Kislány korom óta mindig úgy éreztem, hogy jelentéktelen vagyok... Talán, mert belülről üresnek érem magam. Talán, mert minden alkalommal azt vártam, hogy történik valami, ami számomra is jelent valamit... mint valami rejtélyfeladvány, aminek a megoldásához talán eljutok... Vagy talán, mert csalódtam magamban és benned és Tonyban... Vagy talán, me nem érek semmit, vagy, mert az anyám egyszer, régen, két éves koromban egy estére magamra hagyott. — Vállatvont. — Vagy talán csak azért, mert manapság olyan divatos... Nem tudom. És most megyek aludni. — Újabb lépést tett az ajtó felé.

— Csak még egy kérdést — szöjt Olivér — hangja halk-an kongott a fáradtságtól. — Folytatni szándékozod ezt az életmódot?

— Azt hiszem, igen — felelte Lucy fáradtan, — valahol meg kell találnom a rejtvény megoldását.

Szemban álltak egymással, Lucy mereven és dacosan, Olivér egy kissé előregörnyedve, elgondolkozva, töprengőn, gyűrötten, pécsetes, bő katonaköpenyében. — Mondd csak Lucy — szöjt és hangjának kedves, elégtikus csengésében a búcsúzás elfojtott gyengédsége érzett. — Boldog vagy...?

— Nem.

Olivér bólintott. — Ez az, ami megbocsáthatatlan... Hogy mégiscsak boldog sem vagy...

Közelebb lépett az asszonyhoz, keze lazán lógott le oldalán, szemét kutató pillantással Lucy szemébe mélyesza-tette.

— Ostoba, közönséges asszony vagy — mondta nyu-godtan. És akkor megütötte. Erősen megütötte, öklöbe-szorított kézzel, mintha egy férfit vert volna.

Lucy megbotlott és hátraesett a falnak. Nem kiáltott fel és nem tett semmiféle kísérletet arra, hogy védekez-zék. Egyenes háttal állt a falnak támaszkodva és Olivér szeme közé nézett. A férfi sóhajtott, közelebb lépett hoz-zá és újra lesújtott rá, valkon, gondolkodás nélkül, meg-büntette Lucy-t és megbüntette saját magát.

Az asszony érezte, hogy ajkán kibuggyan a vér és a lámpa fénye piros ténca kezd a szeme előtt, de nem tett kísérletet arra, hogy védekezzék. Csak állt Olivér előtt emekt fejfel és személytelen pillantással várakozott. Szá-jából csöpögött a vér és ő várakozott. Olivér soha meg nem ütötte még, Lucy mégsem gondolt arra, hogy amit most tesz vele, furcsa, vagy igazságtalan. És bár az ütések záporoztak rajta, keményen, komolyan, az ítélet végre-hajtásának szertartásos körülhatetlenségével, Lucy szem-benézett férjével, megbocsátón, megértőn...

Igy kellett történnie — gondolta a fájdalom fülsiketítő zajával agyában, az ütések elnémitő kinjában. — Már nagyon régen meg volt írva, hogy ennek így kellett történnie.

Amikor a fal mellett lecsúszott a földre, elegáns fekete ruhája vérfoltosan, gyűrötten csavarodott a térde köré. Olivér megállt fölötte és egy pillanatra lenézett rá. Arca, mely szinte elveszett katonai esőköpenye felgyürt gallér-jának keretében, puha volt és kifejezéstelen.

Aztán megfordult és elhagyta a házat.

Lucy hosszú ideig fektet a földön, sokáig azután még, amikor Olivér mögött becsukódott a kapu. Végül felállt és háziasszonyos gondossággal kioltotta a villanyt a nappali szobában és kikapcsolta a fűtést, mielőtt felment a szobá-ba aludni.

Tíz napig nem ment ki a házból, ennyi időt vett igénybe az arcán lévő zúzódások gyógyulása...

20.

Már későre járt az idő és Oziéresig még mindig egy óra a távolság. Tony úgy határozott, hogy megállnak valahol ebédelni. — A meg nem értett apák sirjait jobb tele gyu-morral meglátogatni — gondolta.

(Folytatása pénteken)

A jelenlegi útem mellett

Harminc év alatt sem fogják elintézni a kártérítési kérvényeket

A német hatóságok nyolc igénylőkategóriát állapítottak meg fontossági sorrend szempontjából

Tel Aviv (Az Új Kelet tudósítójától). — Ha a német hatóságok a jelenlegi útemben folytatják a kártérítési igények kielégítését, ugye alább harminc esztendőre van szükség az elfekvő akták elintézésére. A németek havonta átlag ezer aktát intéznek el a koblenzi kártérítési hatóságoknál bejegyzett háromszázezer aktából, melyet izraeli lakosok nyújtottak be, mert az Izráelban élő náciáldozatok kártérítési ügye a koblenzi hatóságok hatáskörébe tartozik.

A törvény értelmében a német hatóságok kötelesek a kártérítési kereseteket 1962 végéig elintézni, a jelek azonban arra mutatnak, hogy ezt a határidőt majd kitöltik és ki tudja meddig? Még kétségesebb, hogy a kártérítésre jogosultak a kérvény elintézésre egyáltalán életben lesznek-e? A német hatóságok az utóbbi időben a kihalással kalkulálnak, amit abból is láthatunk, hogy bár két évvel belül a kérvények elintézendők, a kártérítési hatóságokhoz intézett leiratban meg azt írják, hogy mindent elkövetnek a törvényben előírt határidő betartására, amennyiben az lehetséges. Ebből arra következtetnek, hogy amennyiben nem lehetséges az ügyeket idejében elintézni, úgy a határidőt meghosszabbítják.

Érdekes megemlíteni, hogy majdnem a határidő lejártáig a német kártérítési hatóságok az ügyek elintézésére elsőbbségi fokozatot állítottak fel és a kérvényezőket nyolc csoportba osztották:

1. Az első kategóriába tartoznak a katasztrófális esetek. 2. A akik 70-ik életévüket betöltötték. 3. A 65 éven felüliek. 4. A hatvan éven felüliek. 5. Kérvényezők, akik betegség, vagy rokkantság következtében munkaképességük 75 százalékát elvesztették. 6. A akik betegség, vagy rokkantság folytán 50 százalékos munkaképességűek. 7. Kérvényezők, akik kimutathatóan szociális eseteknek tekintendők. 8. A jelenlegi sorrendben benyújtott kérvényezők.

Ezenkívül a különböző fokozatokon belül is elsőbbségi

fokozatokat fognak megállapítani, az eseteknek megfelelően.

Tévedés volna azonban azt hinni, hogy az új intézkedés meggyorsítaná a kártérítési ügyek elintézését. Ellenkezőleg. A kártérítésekkel foglalkozó németországi ügyvédekhez 1959 február 13-án intézett leirat szerint a koblenzi jövátéleli bíróság ugyanabban a városban fiókot létesített, az archívum azonban továbbra is a központi épületben marad és ezért felszólítják az ügyvédek, hogy a jövőben, ha ügyfelük érdekében intervenálni akarnak, úgy azt legalább tíz nappal előzőleg jelentsék be, hogy az aktát a központból a fiókhoz irányítsák. Ugyanakkor felkérlik őket, hogy a jövőben intervenciók ügyekben csakis a hét csütörtöki napján keressék fel az illetékes hivatalt.

A német hatóságok az utóbbi esztendőben, azzal a kifogással, hogy Izráelből igen nagyszámú fiktív köve-

telés érkezett, jogos követelések elintézését is elodázták. Ennek következményeként sokat szenvedtek azok, akik 15 évvel ezelőtt érték végig a koncentrációs táborok borzalmait. Főleg a nácirokkantak, akiknek igényjogosultságát az izraeli kormány csak abban az esetben ismeri el, ha a német hatóságok előzőleg fogvatartásáért kártalanították. S ha a németek nem intézik el a fogvatartásért járó kártérítési kérvényt, hiába tudja igazolni az amputált lábú áldozat, hogy rokkantságát a német táborokban szerezte. Ez a körülmény érthető módon nagy elkeseredést vált ki a nácirokkantak körében. Ezért ajánlatos volna, hogy az izraeli hatóságok teljes súlyukat használják oda a kártérítési kérvények elintézési ütemének meggyorsítására irányában, hogy az áldozatok végre valamire kapják meg azt a kis kártérítést, a ki nem fejezhető nagy szenvedésükért.

S. S.

Izráel 320 ezer dollárt kap az UNO fejlesztési alapjából

Közelkeleti technikai főiskolát állítanak fel

New York, (Reuter) — Az UNO új államfejlesztési alapja 7 és fél millió dollárt akar fordítani fontos gazdasági tervek végrehajtására Izráelben, Egyiptomban, Görögországban és Görögországban. Paul Hoffman, az alap igazgatója, aki a multban a Marshall-terv vezetője volt, kidolgozta az erre vonatkozó terveket, amelyeket május 26-án terjeszt az alap 18 tagú elnöksége elé, hogy végleges határozatokhoz hozzon.

Az UNO közgyűlése a mult év októberében natározta el az alap felállítását azzal a céllal, hogy a tőkebefektetés számára kedvező helyzetet teremtsen és ezáltal az elmaradt országok gazdasági fejlődését segítse elő. Hoffmann tervében a legna-

gyobb összeget, másfél millió dollárt az ankarai „Közelkeleti Technikai Főiskola” kiépítésére szánta. Izráel számára 320 ezer dollárt írnyoztak elő vizkutatási tervek pénzelésére. Görögország 245 ezer dollárt kap egy talajvíz feltárási mintaprogramra. A Nilus völgyében viszont 300 ezer dollárt fordítanak a gazdasági fejlesztési programok előkészítésére. Végül az Egyesült Arab Köztársaságnak 265 ezer dollárt szántak térképészeti repülő felvételekre.

A számításba jövő államok kormányai 75 kérvényt nyújtottak be az alaphoz. Ezek a kormányok maguk is nagy összegeket költenek a támogatott tervek végrehajtására.

Kína nagyszabású segélyterve ázsiai államok számára

Peking helyre akarja állítani a Tibetben elszenvedett presztízs-vesztését

Tokio, (UPI). — A népi Kína nagyszabású propagandakampióra készül Ázsiában és Afrikában, hogy helyreállítsa a tibeti lázadás által megrendült presztízsét. Erre a célra a kínai kormány hatalmas méretű külföldi segélyköltségvetést állított fel. Az 1959-re jóváhagyott költségtérítésben 600 millió jent tüntek ki erre a célra, ami 252 millió dollárnak felel meg.

A Japán Bank szakértői szerint Kína az elmúlt évben közel 1 milliárd dollár összegű segélyt és kölcsönt adott más országoknak. Az összeg javarészt kommunista államok kapták, de komoly összegeket juttattak az Egyesült Arab Köztársaságnak, Jemennek, Indiának, Burmának és Indonéziának is. Ennek azért van nagy jelentősége, mert az ázsiai országok számára lélektanilag is igen fontos, hogy ázsiai államtól kapjanak segélyt. Az is fokozza Kína presztízsét, hogy egyes országokban, mint Burmában és Kambodzsában kínai szakértők működnek.

A pekingi kormány ugyan azt hangoztatja, hogy nem kéri a segélyt semmiféle feltételhez, de az eddigi listá-

ból világos, hogy csak kommunista, vagy legalább is Kínával szemben barátságos semleges államok részesülhetnek benne. Egyiptom is csak akkor jutott kínai segítségre, amikor Abdul Nasser a suezai válság nyomán csatlakozott az „antiimperalista” kampányhoz. Ekkor Peking 20 millió svájci frank értékű segélyt szavazott meg Nasser kormányának. A támogatást egyébként áruszállítások formájában nyújtják és végeredményben Kína búsás hasznot húz belőlük.

A költségtérítés további érdekes pontja: 462 millió dollárnak megfelelő összeget irányoztak elő a Szovjetuniótól kapott kölcsönök törlesztésére.

Látogatásra hívta a megmentőjét

Megrendítő jelenet színlépe volt tegnap a luddi repülőtéren, ahol Cvi Bauer tel-avivi tisztviselő és családja örömkönnnyekkel a szemükben üdvözölték Josef Jaskuleszky keresztény lengyel agronómust, aki a német megszállás idején élete kockázatával rejtegette Cvi Bauer családját.

Jaskuleszky 1941-ben Bauer feleségét s kislányát kiszöktette a minderszevi gettóból és saját családja életének és biztonságának kockázatával két éven át bujtatta náciok elől a zsidó családot. Jaskuleszky ugyan akkor vigyázott a gettóban rekedt Bauerre is, aki most látogatásra hívta meg Izráelbe a zsidómentő lengyel agronómust.

Mitől pusztultak el a halak a Kineretben?

Dr. A. Jásuv, a földművelésügyi minisztérium halászati osztályának szakértője, aki a Kineret tó halainak tanulmányozásával foglalkozik, Tibérijason kijelentette, hogy az elterjedt hírekkel ellentétben a tó halállományának tömeges pusztulását az időjárás következtében előállott oxigénhiány és nem a sáskák elleni permetezésre használt vegyszer okozta.

Dr. Jásuv elmondotta, hogy a sáskairtószert az utóbbi években már több ízben használták a halastavakban és a Kineretben tanyázó rovarok pusztítására nélkül, hogy az bármilyen mérgezést okozott volna. Bizonyosodott, hogy a szer teljesen ártalmatlan a halakra és a permetezés nem is azon a vidéken történt, ahol a halak elpusztultak. A biológiai vizsgálatokra támaszkodva Dr. Jásuv azon véleményének adott kifejezést, hogy klimatikus változások következtében a halak sokot kaptak és azután oxigénhiányban pusztultak el.

Dr. Jadin Amerikába utazott

Dr. Jigál Jadin szolgálaton kívüli tábormok, volt vezérkari főnök tegnap a jezsuita egyetem és az Egyesült Gyűjtőakció küldetésében Kanadába és az Egyesült Államokba utazott. A tábormok Amerikában egyetemi előadásokat is fog tartani a chácóri ásatásokról és a Holt-tengeri tenger-csokról.

Elutazása előtt dr. Jadin elmondotta, hogy a chácóri ásatások jelenleg szünetelnek, hogy megfelelően osztályozhassák a leleteket és irásbafoglalják az eredményeket. Az ásatásokról szóló első kötet már megjelent és 1960 végéig további három kötet lát napvilágot.

Dr. Jadin jelenlegi látogatása alkalmával nagyszabású ünnepség keretében Mendes France volt francia miniszterelnökkel, Grünther tábornokkal és Leonard Bernsteinnel, a világhírű karnaggyal együtt a Brandeis egyetem díszdoktorává avatják.

Emelkedett az export az év első harmadában

A központi statisztikai hivatal közlése szerint az áprilisi havi export 28 millió 600 ezer fontot tett ki, míg az előző év áprilisában csak 21 millió 600 ezer font volt. Ebből az összegből tíz millió 300 ezer font a narancs-export, ami a mult évvel szemben változatlan maradt, ezzel szemben a gyémántexport csaknem kétszeresére emelkedett és fokozódott az ipari cikkek kivitele is.

Az év első négy hónapjában Izráel több mint 140 millió font értékben exportált, míg a mult év első harmadában a kivitel 128 milliót tett ki. Ebből az összegből 70 millió font volt a narancs-export értéke, ami a mult évvel szemben négy millió fontos csökkenést mutat, ezzel szemben a gyémántexportban 6 millió fontos emelkedés mutatkozott.

A kóbor kutya helyett a feleségére süttötte a revolvért

A bíróság elítélte a részeg állapotban kutyára vadászó férjet

A petach-tikvai járásbíró tegnap 150 font pénzbírságra ítélte Ezra Szaid 43 éves nővé-hádári férfit, aki az év február 25-én este, házának udvarán egy kóbor kutya helyett revolveréből legelőször feleségére löött, akit megsebesített. Szaid feleségének és gyermekeinek társaságában ment ki az udvarra, hogy egy kóbor kutyára vadásszon, de — mint

az említt pillanatban ittas volt és eltévesztette a célt. A vádlott beismerte tettét. A revolver engedéllyel volt Szaid birtokában, mert a multban egy határmenti település tagja volt, a bíróság azonban most elköbözta a fegyvert és hat hónapra letétbe helyezte a rendőrségnek, amíg megfelelő bevételyára vadásszon, de — mint találnak rá.

Megtalálták a börtönből elhurcolt néger holttestét

Egy folyó medrében bukkantak rá a FBI detektívjei

Washington, (UPI). — Louisiana államában egy folyó medrében megtalálták Charles Parker néger holttestét, akit tíz nap előtt ismeretlen tettesek behatoltak a fogdába, véresre verték Parkert és autón elhurcolták a Mississippi állambeli Poplarville börtönből. A holttestet, amely sokáig feküdt a vízben és már oszlásnak indult csak az ujjlenyomatok alapján azonosították. A bonctani vizsgálat eredményét még nem közölték. Parker fehér asszony megerőszakolásával vádolták. A helyi fogdában hely-

ezt el, amelynek öre fejlenként bezárja a kaput és hazamegy. Ejfel után ismeretlen tettesek behatoltak a fogdába, véresre verték Parkert és autón elhurcolták a Mississippi állambeli Poplarville börtönből. A holttestet, amely sokáig feküdt a vízben és már oszlásnak indult csak az ujjlenyomatok alapján azonosították. A bonctani vizsgálat eredményét még nem közölték. Parker fehér asszony megerőszakolásával vádolták. A helyi fogdában hely-

Külföldre menekül az arany az Egyesült Államokból

Két hét alatt 179 millió dollár értékű arany áramlott idegenbe

New-York, (Reuter). — A New-York Times arról ad hírt, hogy az utóbbi napokban az arany menekülni kezdett az Egyesült Államokból. A lap szerint ez a tünet aggodalmat keltett ugyan, de nem okoz pánikot. Az elmúlt két hétben 179 millió dollár értékű arany áramlott külföldre, körülbelül ugyanannyi, mint az év első negyedében összesen. Ennek egyik oka az volt, hogy a deficit korlátlan ideig tartson — írja a New-York Times.

„Hitler autóutakat épített, megszüntette a munkanélküliséget és a bűnözést”

Nyugat-német tanterv a náciorszak ismertetésére

London, (STA). A Sunday Times legutóbbi száma bonni jelentésre hivatkozva beszámol arról, hogy Nyugat-Németországban erőfeszítéseket tesznek arra, hogy a mintegy tízenegymillió iskolás gyereknek történelemhű képet nyújtsanak a náciorszokról és ezzel kapcsolatos eseményekről, annál is inkább, mert egyes közoktatási hatóságok vonakodtak eleget tenni a kormány idevonatkozó intézkedéseinek.

Három nyugat-német országrészben — Bajorország, Hessen és Baden-Württemberg — tervet dolgoztak ki fiatal + itónemzedék nevelésére, aki koruknál fogva a náciok és így elfoglaltság nélkül tanulmányozhatják ezt az időszakot. A terv annak figyelembevételével készült, hogy a tananyag sértse a náciulttal rendelkező szülőket, akik tiltakoznának az antináci nevelés ellen.

A bonni közoktatásiügyi minisztérium egyik főtisztviselője elmondotta, hogy „biztonságérzetet” kell nyújtani a történelem-tárolnak, akiknek legnagyobb része az utóbbi időben a leggyorsabb utat választotta és egész egyszerűen „átugrotta” a náciorszakot. Az isko-

lakban végrehajtott körkérés alapján megállapították, hogy a leggyorsabb utat — szüleitől kapott információk alapján — csak úgy ismeri Hitler, mint „aki gyönyörű autóutakat épített és megszüntette Németországban a munkanélküliséget és a bűnözést...”

Nürnberg (STA) — Jelenítették, hogy Nyugat-Németországban forgalomba hozták a Hitler beszédeit és náci-dalokat tartalmazó lemezeket. Kiderült, hogy ezek a lemezek nagy népszerűségnek örvendenek és még több mint harmincezer darabot eladtak belőlük. A hatóságok a felől tárgyálnak, hogy elköböztek ezeket a lemezeket és a nürnbergi történelemszékhez be is nyújtották a kért lemezek teljesítésének eltöltésére. A lemezeket amerikai vállalat terjeszti, amelynek egyik igazgatója Karl Scheer azt állította az újságíróknak, hogy azoknak antináci jellegük van. A lemezek nagyon népszerűek és külföldön is sokat helyeztek el belőlük. A vállalatot egy Sidney Frey nevű amerikai zsidó létesítette.

SHAW

mondta Lucy. — lehet érteni...? Ésből gyógyult fel, zett számára... atta Olivér barát- ág bizonyára szá- ének és megsebe- nem vagyok már godtan állíthatom, gyba jönni?

— az ajtó felé. — odtan beszélget- zed, hogy ezekről gel minden kérdé-

— Holnap reggel kalmas a hangu- zonnal folytassuk, indukol a végso a megy, vannak el kell rendeznie, nyagi helyzete... zási modorban — is az életedben,

megmondtam ne-

— felelte Olivér, essem magammal, — na és...?

— a városban — rtent, mert nem ?

— Olivér éles pil-

e nem szerettem

a szerelemre, — lek. Nem tudom, ezte Olivér és rdögnek volt rá

mélynek éreztem gy éreztem, hogy álról őrésnek érmal azt vártam, jelent valamit... a megoldásához am magamban me. nem érek re, régen, két éves — Vállaltont. — Ujban divatos... Ujabb lépést tett

ér — hangja hal- szándékozod ezt

adatan, — valahol

reven és dacosan, kkozva, töprengőn, n. — Mondd csak gikus csengésében — Boldog vagy...?

gbcsoháthatatlan...

lázán lógott le ol- szemébe mélyess-

— mondta nyu- gegütötte, ököibe- volna.

ak. Nem kiáltott ott a védekező- kodva és Olivér zelebb lépett hoz- zás nélkül, meg- hagát.

gyan a vér és a lött, de nem tett állt Olivér előtt várakozott. Szá- Olivér soha meg arra, hogy amit És bár az ütések az ítélet végre- gével, Lucy szem-

adalom fülsiketítő kinyjában. — Már k így kellett tör-

re, elegáns fekete ott a térd köré. lenézett rá. Arca, e felgyürt gallér- len.

káig azután még, pu. Végül felállt villanyt a nappali felment a szo-

időt vett igénybe

g mindig egy óra megállnak valahol a jobb tele gyo-

Rádió

Az izraeli rádió magyar adása: 1) 19.15-kor a 33.3 m-es hullámhosszon; 2) 21.45-kor a 460, 422,5 (Jeruzsálem); 292 (Haifa) közép-hullámhosszonon.

6.30: Máj tova, 6.35: rövid hírek, 6.37: torna, 6.47: zenéi óra, 7: hírek, 7.17: hanglegyek, 7.45: izraeli dalok, 7.58: rövid hírek, — 11: Rogers: Oklahoma-szvit; Kálmán: „Marica grótnó”-egyveleg; Rogers: Fantázia a „Carrusel”-ből; Gershwin: Rapsodie in Blues, 12: asszonyrovat, 12.15: hanglegyműsor, 12.50: keleti népdalok, 13.15: gyermekarok — t. Vaszi dalok, 13.30: hírek, 13.45: bőv. menjünk este? 13.50: könnyű zene, 17: rövid hírek, 17.05: helyszíni közvetítés a bét-dágoni mezőgazdasági kiállításról, 18: ifjúsági műsor, — 18.30: Thomas „Mignon”-nyitány; Haydn: Szimfonia, G dur, 19: hírek, 19.20: Kirját Anávim kibuc gyermek-körusának műsora, 19.35: cházán-dalok kívánságműsora, — 19.59: műsorismertetés, 20: zenés szindarab, 20.30: mezőgazdasági rovat, 21: hírek, 21.30: „Hárman egy csónakban”-tarka műsor, — 22.35: hanglegyek, 22.45: könnyű klasszikus zene, Jehuda Oppenheimer és Efrájim Weil — két akkordion — előadásában, — 23: hírfösszefoglalás.

Párhuzamos műsor: 18.30: Hírek könnyű héber nyelven, 20.25: közzene, 20.30: Henriette Michaelsohn — halálának egy éves évfordulójára — zongoraszámai: Mozart: Rondo, a moll; Beethoven: Téma és Variáció az Opus 111-Szonátából; Chopin: Két mazurka.

A hadsereg műsora: 18.33: Kedvelt dalok kívánságműsora, 19.15: éneklari számok, 19.20: zenei fejtörő, 20.15: induló, 20.30: könnyű zene, 21.15: tánczene.

Cyfeletes gyűjtemények Tel-Avivban 19-24 óráig Altman, King George 1, telefon 73-91; Merkáz Hácfon, Ben-Jehuda 200, telefon 22-923; Orsz. Dizengoff 99, tel. 23-320; Janj. Jehuda Hálvi 67, telefon 62-474; Hádfeszé, Schunát Hattiva, telefon 32-084; Larie Jaffo, Sdr. Jerusalem 72, tel. 82-993 (23 óráig).

A telavivi HOH az országos központtal karöltve, a Magyar Zsidók Világszövetsége társelnöke

SUNSHINE OSZKÁR

tiszteletére 1959 május hó 10-én, vasárnap este fél 9 órai kezdettel, a Social Center nagytermében (Hájárkon utca 61.)

fogadóestet rendez

A művészi műsor keretében ROZSA MARIKA szín- művésznő Petőfi Sándor és Kacsér Illés műveiből fog előadni; RUBINSTEIN ELIEZER, a világhírű newyorki kántor jiddis és izraeli dalokat, valamint cházán-dalokat fog énekelni; RÓNAI ANDRÁS szín- művész héber írókat és költőket fog magyar nyelven interpretálni; GRAF ARJE, a telavivi nagytemplom karnagya zenészműveket fog előadni.

Az egész légi haderő lökhajtásos gépekkel van felszerelve

Ezer Weizmann ezredes: Az új Super-Mystere gépek felvehetik a versenyt az egyiptomi MIG-17 gépekkel

Tegnap, „valahol Izraelben”, a légi haderő egyik bázisán egész sor ezüstös testű Super-Mystere érnékében Ezer Weizmann ezredes, a légi haderő parancsnoka, érdekes adatokat közölt az új harci gépek teljesítményéről. Weizmann ezredes elmondta, hogy a Super-Mystere az Ouragan és a Mystere-4 „nemes családjához” tartozik és

egyik legfontosabb előnye az, hogy kitűnően alkalmas úgy légiharcrea, mint szárazföldi célpontok levágására. Ez a körülmény az izraeli viszonyokat figyelembe véve rendkívül jelentős. Az ezredes, aki szintén repül ezzel a géppel, megjegyezte, hogy a Super-Mystere szédületes gyorsasággal emelkedik fel, abszolút modern műszerekkel van ellátva és a fegyverzete is tökéletesíve van. — Weizmann ezredes szerint a Super-Mystere tökéletes válasz az orosz MIG-17-re. Az izraeli hadipilóta az Ouragan és a Mystere-vel is felvette a versenyt az egyiptomiak MIG-jeivel — mondotta —, most képzeljek el az

izraeli pilótát a Super-Mystere géppel. Ennek elrejtendő hatással kell lennie az ellenségre. A légi haderő pilótái — hangsúlyozta Weizmann ezredes — tökéletesen elsajátították már a Super-Mystere-re való bázisát és a földi karbantartást is, ami a legkomolyabb problémát okozza az új típusú gépek befogadása szempontjából, teljes egészében izraeli kézben van.

A Super-Mystereknél azonban jelentős probléma van, mert amikor „átörök”, a hangfüggőnyt, olyan óriási robajt okoznak, amely az egész környék nyugalmát megzavarja. Külföldön jól ismerik ezt a problémát és különösen Angliában okoz komoly bonyodalmakat, parlamenti interpellációkat, stb. de annak az izraeli kibucnak a sorsa sem irigylésre méltó, amely a Super-Mystere bázisa közelében van. A 40 ezer lóerős motor turizmusát hallgattuk tegnap, mielőtt a gép a magasba emelkedett volna. A különleges fülhallgatók ellenére,

amelyet védelmi viselünk, a zaj elviselhetetlen. Illusztrációképpen megemlítjük, hogy ha valamilyen élőlény, — ember, vagy állat — öt méternyire a gép orra előtt áll, amikor a motor teljesen fel van turázva, valószínűleg beszívja és természetesen elégeti.

A hátsó részben lévő kipuffogó mögött 50 méteren

belül veszélyes állni, mert minden élőlényt megéget a kipuffogóból jövő forró füstgáz.

Egyébként a Super-Mystere bázisa a fiatalok paradicsoma, ahol a 32 éves parancsnok „örög”-nek számít.

A magyarok jövevények számára érdekes, hogy Jom Aomautkor fent az égen a Super-Mystereket vezérelték egy tíz évvel ezelőtt Budapestről alijázott ifjú ül majd,

aki akár magyarul is beszélgethet a felvonulás parancsnokával, Jehuda Hárari (Berger) alezredessel aki ugyancsak a magyar fővárosból alijázott.

Az iráki kommunisták helyet követelnek a kormányban

Anglia hajlandó lesz Centurion-tankokat és Cambera bombavetőket szállítani Kászemnek — Az amerikai kormány a héten foglalkozik az iráki helyzettel

London (UPI, IFP). Angol kormánykörök nem erősítik meg, de nem is cáfolják az Ankarából érkező hírt, hogy Anglia hajlandó Iráknak négy Centurion tankokat és lökhajtásos Cambera bombavetőket szállítani. Beavatott angol körök egyebekhez véleménye szerint azonban London el fogja odáznia a döntést, amíg Irákkal nem tisztázódik a helyzet és amíg fennáll a heves viszály Kaszem tábornok és Abdul Nasszer között.

Washington felé való útjában tegnap Londonba érkezett John Jernigan, az Egyesült Államok új iráki nagykövete, aki erősen cáfolta azt a híresztelést, hogy Amerika fegyvert szállított volna „az iráki kormány vetélytársainak”. Jernigan egyébként azt állította, hogy „szűkös tanácskozásokra” tér vissza Amerikába.

Washington (UPI). Eisenhower elnök tegnap sajtókonferenciáján jelezte, hogy Amerika is ugyanolyan óvatosságot folytat a Közel-Keleten, mint Anglia. Amerika nem szándékszik segítyújtani az asszani erőmű építésére, mint ahogy el akar kerülni minden olyan lépést, amely bármelyik fél támogatásaként lehetne értelmezhető Irák és az Egyesült Arab Köztársaság viszállyában. — „Remélem, a közlekedési álamok rá fognak jönni, hogy célkitűzéseiket jobban elérhetik független politika által, mint a Szovjetunióval való túlszoros együttműködés útján” — mondta Eisenhower.

Az elnök bejelentette, hogy a kormány heti ülésén beható vizsgálat alá veszik az iráki helyzetet. Az elnök nem említette Jernigan nagykövete érkezését, amely nyilván ezzel a minisztertanáccsal függ össze.

Bagdad (Reuters). Az iráki kommunista sajtó néhány napja egyre hevesebben követeli, hogy Kaszem tábornok a kommunistákat is vegye be kormányába. Tegnap az úgynevezett „békemozga-

lom” lapja közölte a mozgalomhoz tartozó szervezettek felhívását, hogy kommunista miniszterek is legyenek a kormányban „a köztársaság biztosítása érdekében”. A lap vezércikke szerint a kommunista bevonása a kormányban biztosítani fogja a győzelmet a köztársaság ellenségei

HOLNAP ÉRKEZIK DR. SALK

Az egészségügyi államtitkár vitába száll a nemzetközi egészségügyi szervezet kritikájával

Dr. Jonas Salk, a világhírű amerikai zsidó orvos-tudós, a gyermekbénulás elleni szérum feltalálója holnap, csütörtökön, a kormány vendégeként tiznapos látogatásra az országba érkezik. A repülőtéren Jiszráél Bázilaj egészségügyi miniszter, Teddy Kollek miniszterelnökségi államtitkár és dr. S. Btes egészségügyi államtitkár fogadják a vendéget, aki audiencián fog megjelenni Ben Cvi államelnöknél és Beu Gurion miniszterelnöknél az egészség-

ügyminiszter pedig Negba kibucban látja vendégül péntek este.

Dr. Salk be fogja járni az országot, mindenekelőtt pedig megtekinti a tudományos intézeteket, köztük a kormány jaffai laboratóriumát, ahol az izraeli Salk-szérumot állítják elő.

Genf, (UPI). — A nemzetközi egészségügyi szervezet hétfőn este figyelmeztetést adott ki, amely szerint a dr. Salk féle gyermekbénulás elleni szérum ma kapható formájában nem elég jó — jelenti a United Press sajtóiroda. A figyelmeztetést az Izraelben kitört súlyos gyermekbénulás járvánnyal kapcsolatban adták ki, amelynek okozói az L-típusúhoz tartoznak. Ugy látszik, hogy ez a kórokozó nagyrészt tültette magát az oltás által nyújtott védelem — hangzik a nyilatkozat. Eddig úgy hitték, hogy a Salk-szérum a vírus mindhárom típusa ellen hatályos. Most keresik a pontos okát annak, miért mondott csődöt az oltás, de a tapasztalatnak figyelmeztetésül kell szolgálnia arra, hogy az oltó szer mai formájában, főleg az L-típusu vírus ellen nem elegendő — mondja a genfi nyilatkozat.

Ezzel szemben dr. Btes, az izraeli egészségügyi minisztérium államtitkára kijelentette, hogy a kezdeti fogyatékosokat már régebben sikerült kiküszöbölni és ma az Izraelben gyártott Salk-szérum a legtöbb esetben még mindig megelőzi a gyermekbénulás megbetegedések minden változatát.

Földregés Kamcsatkában

Moszkva, (UPI). — Hatalmas erjű földregés ráta meg kedden reggel a Kamcsatka-félszigeten, amely egy halálos áldozatot, 13 sebesültet és hatalmas anyagi kárt okozott a környéken. A földregést, amelynek központja a Csendes-óceánban Szibériától keletre elterülő vidékén volt, a világ összes szeizmográf-állomásai feljegyezték.

Tovább sztrájkolnak a diákok a haifai Technikumon

Haifa, (Az Uj Kelet tudósítójától). — Tovább folytatják a haifai Technikum első és második éves növendékeinek sztrájkja, miután a tegnapi délelőtti rendezett szavazáson, amelyen 700 diák vett részt, közel 400-an a sztrájk folytatása mellett döntöttek. Mint ismeretes, a diákok a tanulmányok megszakítását még a pészachi

szünet előtt, két társuk közreműködésével határozották el. Egyidejűleg a diákszervezet szövetsége elhatározta, hogy küldöttséget meneszt az intézet igazgatóságához, amely a diákok követeléseit közvetítse és kompromisszumot megoldást keressen, ami lehetővé tenné a feszültség csökkentését és a tanulmányok folytatását.

A Mártirok Napjának gyászünnepei

(Folytatás az 1-5-ös oldalról.) A mártirok napja emlékére az ország csaknem minden részén tartottak gyászünnepeket és az iskolákban külön óra keretében emlékeztek meg erről a nappól.

LOCHAMÉ HÁGETÁOT MUZEUMÁBAN

Haifa (Az Uj Kelet tudósítójától). A nyugat-gálili Lochamé Hágétaot kibucban Eár Jehuda belügyminiszter, Antony Bida lengyel nagykövet, Abraham Harzfeld Kneszet képviselő, a kibuc vezetője és több ezer főnyi közönség jelenlétében tegnap délután nyitották meg a hősök J. Katzenelson varsói gettóvezérről elnevezett impozáns múzeumát. A kétemeletes épület, amelynek költségei 200 ezer fontot tettek ki és építése négy éve folyik, Smuel Bikelisz bethásitai építész, belső dekorációját Naomi Judkovszki, a kibuc tagja tervezte.

A múzeum megrendítő anyagát már eddig 180 ezer látogató tekintette meg, többek között Elizabeth belga anyakirálynő, sőt számos nemzet turista is. Lochamé Hágétaot kibuc tíz évvel ezelőtt alakult és tagjai főleg lengyel, litván és orosz par-

tizánokból és gettóharcosokból verbulálódtak.

A mártirok és hősök emlékére a Jád Vasém hétfőn este a zsufozásig megtelt Armon moziban rendezett gyászünnepelet P. Friedmann elnöklété alatt.

AGGOKHAZA ÉS UDULÓTELEP TIVONBAN

A volt KZ-esek és náci-áldozatok szövetsége haifai irodájának termeiben (Herzl utca 17) csütörtök délután fél 6-kor nyitja meg a Jád Vasém támogatásával berendezett gazdag könyvtárat. A meghívottakat a megnyitót után autóbusszok viszik ki a szövetség új tívoni telkére, ahol emlékünnepelet rendeznek és ahol az aggokházát s a deportáltak üdülőtelepét fogják felújítani.

● Ludwig Erhardt professzor, német gazdasági miniszter teheráni látogatásának befejeztével tegnap három órás villámlátogatásra érkezett Ankarába, ahol gazdasági tárgyalásokat folytatott Hasszan Fulchkan török pénzügyminiszterrel és Adnan Menderes miniszterelnökkel.

Magyar nyelven hallgatta ki a törvényszék a kirabolt Klein Gizellát

A tárgyalás egy részét zárt ajtók mögött tartották meg

A telavivi törvényszék tegnap folytatták a gyilkossági kísérlettel és rablással vádolt Löwy György perének tárgyalását, aki a vád szerint 1958 február 7-én éjjel a Gordon utca tengerparti lépcsőin leütötte és kirabolta Klein Gizella asszonyt. A tegnapi tárgyaláson Klein Gizellát hallgatta ki a törvényszék. Az áldozat magyar nyelven, tolmács segítségével adta elő vallomását. Kérésére a tárgyalás egy részét zárt ajtók mögött tartották, mert vallomása személyes jellegű, bizalmas adatokat tartalmazott.

Klein Gizella többek között elmondta, hogy az emlékeztetés napon a Ben Jehuda utcai Róma kávéházban volt

a vádoltal, akivel találkozót beszéltek meg este. A tengerpartra mentek sétálni és a Gordon utca lépcsőjén ültettek le. „Beszélgetés közben — vallotta az asszony — a vádolt hirtelen rántamadt, valamivel leütött és elvesztettem eszméletemet. Másnap kora hajnalban kissé magamhoz tértem, de nem tudtam, mi történt velem, csak a kórházban tudtam meg, hogy súlyosan megsebesültem.”

Az asszony erősen megcáfolta a vádolt azon állítását, hogy az egész ügy kohmány, amelyet csak bosszúból eszelt ki ellene.

A tárgyalást ma folytatják.

Tévedésből megkegyelmezték egy elítéltnak

Ugyanaz a bíró azonos vétségért ítélte el a két Lévi nevű vádlottat, akinek a periratait összeeszerelték

A véletlenek láncolatának köszönhetően szabadlábra helyezését egy fegyven, akinek a társa helyett az igazságügyminiszter felterjesztésére az államelnök megkegyelmeztet.

Joszéf Ben Dávid Lévit és Dávid Ben Sálom Lévit ugyanazon a napon, azonos kihágás miatt, a katonai szolgálat elői kibuvás vétségéért három hónapi elzárásra ítélte ugyanaz a bíró. Az ítélet kihirdetése után Dávid Lévi védője kegyelmi kérvényt intézett az államelnökhöz, amit az igazságügyminisztérium jóvá hagyott, azon a címen, hogy az elítelt szakmát tanul és az elzárás megzavarná a konstruktív tanulmányok folytatását.

Az igazságügyi minisztériumban azonban felcsere-

ték a két azonos körülmények között elítélt és hasonló személyi adatokkal rendelkező Lévi aktáit, miután elnézték a hasonló aktaszámokban, a „0” és a „6” számjegyet. Az államelnök aláírta az elője terjesztett aktát és a „szerencsés” Joszéf Lévit, a törvény értelmében, annak rendje és módja szerint szabadon engedték.

Amikor a furcsa véletlen okozta félreértés kiderült, a börtönben rekedt Dávid Lévi ügyvédje újabb kegyelmi kérvényt nyújtott be, amit az államelnök az előző javaslatok alapján jóvá hagyott. Most mind a két Lévi szabadlábon van, az egyik a véletlen szerencse, a másik pedig a törvény jóvoltából...

Ma érkezik Daniel Mayer volt francia munkaügyi miniszter

Daniel Mayer, az ismert francia-zsidó politikus, volt munkaügyi miniszter, az ORT világszervezet végrehajtó bizottságának elnöke néhány napos látogatásra ma az országba érkezik, hogy tanulmányozza az ORT izraeli tevékenységét.

Mayer, aki Párizsban született 1909-ben, jogot tanult, majd pedig újságírói tevékenységet folytatott. A második világháború alatt élénk tevékenységet folytatott a náciellenes földalatti mozgalomban. 1944-ben be-

került a parlamentbe és Leon Blum kormányának munkaügyi minisztere lett, később pedig egészségügyminiszteri tarcát kapott.

Az ORT-tal munkaügyi miniszterségének ideje alatt került kapcsolatba és tavaly júniusban megválasztották az ORT világszervezetének végrehajtóbizottsági elnökévé.

● A perzsa sah, aki tegnap Elizabeth királynő vendégeként Londonba érkezett, lemondta tervezett brüsszeli látogatását — amire nem adtak hivatalos magyarázatot.

10 ezer fontot nyertek

Comai Saleem és Zohar Ovadja, akik Ros-Háájin, Sikun D', 91. sz. a. lagnak, 10 ezer fontot nyertek a Mifal Hápájusz 59/9 sorozatának sorsolásán. Sorsjegyük száma 044479.

Holnap lesz a következő húzás